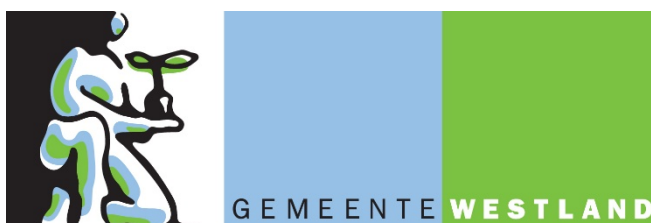
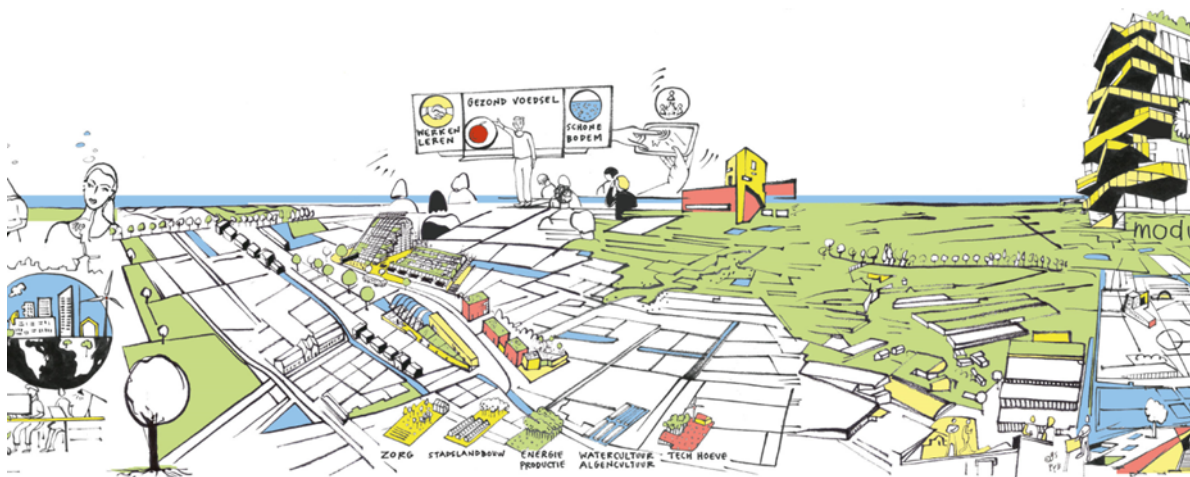

Concept

Samen werken aan onderwijs in Westland

IHP VO Westland 2024-2039

Opdrachtgever

Gemeente Westland

Datum

1 augustus 2023

Referentie

1507511-0042.0.9

Auteur(s)

I. van de Craats MSc HEVO B.V.

Adviseur

M.J. Uhlenbusch HEVO B.V.

Senior Adviseur

Niets uit deze uitgave mag zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van HEVO B.V. worden gekopieerd, noch aan derden ter inzage worden gegeven.

Inhoudsopgave

1.	Managementsamenvatting	4
2.	Inleiding	11
2.1.	Wat is er al gedaan vanuit het IHP VO 2020	11
2.2.	Actualisatie: Demografische en onderwijskundige ontwikkelingen	12
2.3.	Locaties voortgezet onderwijs	13
2.4.	Leeswijzer	13
3.	Wetsvoorstel en werkwijze IHP	14
3.1.	Vanuit onderwijskundig oogpunt en toegevoegde waarde voor het Westlandse bedrijfsleven	15
4.	Toekomstvisie	16
4.1.	Visie zoals omschreven in het IHP VO 2020	16
4.2.	Nieuwe ontwikkelingen	17
5.	Huidige situatie VO in Westland	20
5.1.	Bronnen en berekeningen	20
5.2.	Totaaloverzicht alle locaties VO-onderwijs	21
5.3.	Overzicht per kern	21
5.3.1.	's Gravenzande Westland	21
5.3.2.	Poeldijk	23
5.3.3.	Naaldwijk	25
5.4.	Overzicht van de opgaven	27
6.	Huisvesting: de oplossingsrichtingen	28
6.1.	Huisvestingsoplossing 's Gravenzande	28
6.2.	Huisvestingsoplossing Poeldijk	29
6.3.	Huisvestingsoplossing Naaldwijk	29
6.4.	Samenvatting huisvestingsoplossingen	32
7.	Investeringsplan van het IHP	34
7.1.	Investeringsniveaus nieuwbouw onderwijshuisvesting	34
7.1.1.	Een reëel en taakstellend budget per opgave	34
7.1.2.	Investeringsniveaus	35
7.2.	Kostenverdeling	36
7.2.1.	Bekostiging extra ambities	37
7.2.2.	Bepaling van de eigen bijdrage schoolbesturen	37
7.3.	Investering eerste en tweede tranche IHP	38
7.3.1.	Kwaliteitsniveau en investeringsbedrag	38
7.3.2.	Investeringskosten eerste tranche	39
7.3.3.	Investeringskosten tweede tranche	40

7.3.4.	Vorbereidingskredieten	42
7.3.5.	Uitgesloten van de investeringskosten	42
Bijlage Kwaliteitsniveau		43
Bijlage overzichtskaart bewegingsonderwijs		44
Bijlage Tabel ruimte-uitdagingen VO Westland		45

1. Managementsamenvatting

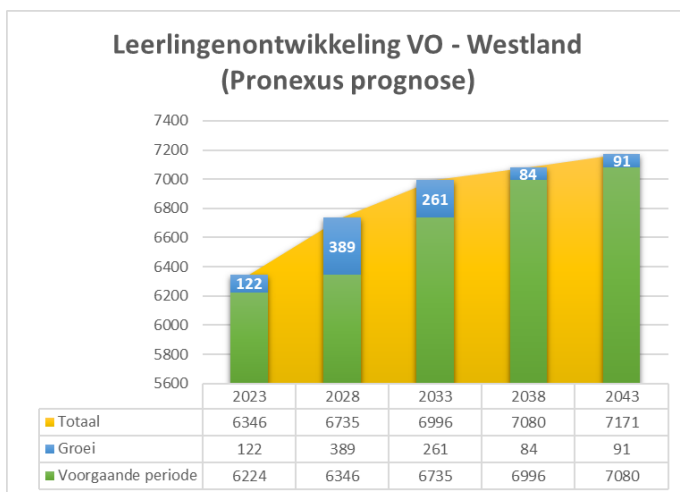
“Gemeente Westland streeft naar goed onderwijs: divers en verspreid over de gemeente. Goede onderwijshuisvesting is daarvoor een onmisbare voorwaarde.” Deze visie heeft geleid tot het ontwikkelen van programma’s ter verbetering van het onderwijs. Een van de programma’s is Huisvesting, waarin het voorzien van voldoende adequate en toekomstbestendige schoolaccommodaties centraal staat. Een gezamenlijke inspanning van gemeente en schoolbesturen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid.

In 2020 is een Integraal Huisvestingsplan voortgezet onderwijs (IHP VO) opgesteld. Diverse onderdelen uit dit plan zijn reeds in gang gezet en deels al gerealiseerd. Actualisatie van het IHP-VO is noodzakelijk vanwege nieuwe demografische en onderwijskundige ontwikkelingen. Waar mogelijk sluit voorliggend IHP VO aan bij de methodiek van het IHP-PO, SBO, (V)SO. Voor u ligt de **managementsamenvatting** van het IHP VO Westland. Voor de meer uitgebreide onderbouwing en toelichting wordt u verwezen naar het vervolg van dit document.

Harmoniseren IHP’s

Met de actualisering wordt waar mogelijk de aansluiting gemaakt met de methodiek in het op 14 september 2022 door de gemeenteraad vastgestelde IHP primair onderwijs (PO). De methodiek gaat uit van:

- Integrale huisvestingsplannen voor een periode van 16 jaar;
- Vierjarige uitvoeringsplannen;
- Investerings op basis van business cases;
- Actualisering van het IHP om de twee jaar.

Demografie

De nieuwe leerlingprognose (Pronexus, april 2023) laat een aanzienlijke stijging van het aantal leerlingen voortgezet onderwijs in Westland zien. Het aantal leerlingen groeit in de periode 2023-2043 van 6.240 naar 7.080. Onderstaande grafiek laat dit zien. De daarmee samenhangende noodzaak tot uitbreiding van de huisvestingscapaciteit, is een reden voor actualisatie van het IHP 2020.

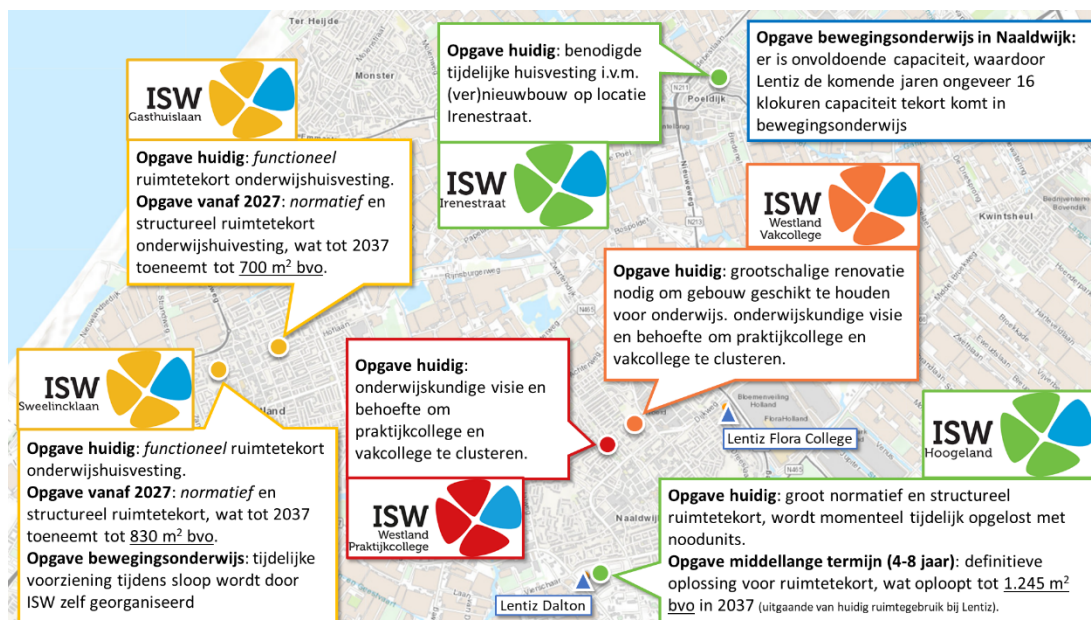
Visie op het voortgezet onderwijs

Er is sprake van onderwijskundige ontwikkelingen die van invloed zijn op de ruimtebehoefte van de scholen. Ten opzichte van het IHP van 2020 hebben diverse nieuwe ontwikkelingen plaatsgevonden welke zijn toegevoegd aan de toekomstvisie, waaronder onderdelen die zijn opgenomen in de omgevingsvisie "*blik op de toekomst*". Gemeente en ISW werken samen aan toekomstbestendige onderwijsgebouwen. Scholen zijn toegerust om leerlingen met lichamelijke handicap te ontvangen en voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften is gespecialiseerd onderwijs beschikbaar. Passende onderwijshuisvesting is een voorwaarde voor een vitale onderwijsstructuur die de Maatschappelijke, culturele en economische structuur versterkt. Onderwijshuisvesting moet passend zijn bij actuele ontwikkelingen:

- Het opleiden van Westlandse **Vakmensen van de toekomst**, door middel van contextrijk onderwijs in een doorlopende leerlijn van VO met PO, MBO en bedrijfsleven.
- ISW ziet, in aansluiting op de vakmensen van de toekomst, een ontwikkeling dat het steeds belangrijker is om **praktijkgericht onderwijs** aan te bieden.
- Er is een toenemende vraag naar **ondersteuning en een passend aanbod** voor onder andere hoogbegaafden en voor leerlingen met een lager IQ. Gemeente en ISW vinden het belangrijk dat er **voor iedere Westlandse leerling** passend aanbod in de gemeente is.
- ISW biedt nu onderwijs aan de doelgroep Oekraïners. De gemeente en ISW onderzoeken of een volwaardig internationale schakelklas (ISK) noodzakelijk is in Westland.
- Om goed onderwijs te faciliteren zijn **functionele, gezonde schoolgebouwen met een goed binnenklimaat** noodzakelijk. Ook is duurzaamheid hierbij een belangrijk uitgangspunt. Hiervoor is het uitgangspunt om hetzelfde kwaliteitsniveau niveau te hanteren als bij het IHP PO.

Opgaven

In Westland nemen leerlingaantallen in het VO in de periode van 2024 t/m 2037 sterk toe, met als gevolg grote structurele ruimtekorten in de onderwijshuisvesting. Ook is er sprake van een ruimtekort in het bewegingsonderwijs. In 2037 zijn de ruimtekorten (conform de leerling prognoses) opgelopen tot ruim 1.500 m² bvo in 's Gravenzande en circa 1.250 m² bvo in Naaldwijk. Deze knelpunten leiden tot de sterke behoefte aan nieuwe onderwijshuisvesting. In de onderstaande kaart zijn de opgaven op hoofdlijnen weergegeven. Zie ook bijlage 'Tabel ruimte-uitdagingen VO Westland'.

Figuur: de opgaven van voorliggend IHP VO Westland

Projecten van het IHP VO Westland

De opgaven zijn in voorliggend IHP vertaald naar projecten en onderzoeken als voorbereiding voor projecten. Deze zijn ingedeeld in een eerste en tweede tranche. De projecten en onderzoeken in de eerste tranche worden uitgevoerd tussen 2024 en 2027. De projecten in de tweede tranche worden tussen 2028 en 2031 uitgevoerd. Voor de tijdvakken 2032-2036 en 2037-2039 zijn nog geen opgaven bepaald.

Eerste tranche 2024-2027

ISW en de gemeente hebben na de analyse van de opgaven en de visie op de toekomst oplossingsrichtingen geformuleerd om tot een robuust en toekomstbestendig aanbod van onderwijshuisvesting te komen op de langere termijn. Onderstaand de opgaven in het eerste tijdvak – de eerste tranche. De oranje gearceerde opgaven in de tabel zijn al in gang gezet.

De realisatie van het Vakcollege+ sluit volledig aan bij de toekomstvisie om vakmensen voor de toekomst op te kunnen leiden in een doorlopende leerlijn met maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. Ook is deze realisatie nodig om toekomstige groei van leerlingen op te kunnen vangen (middels de vrijkomende locaties Lage Woerd en Hoge Woerd). Daarnaast is er in Naaldwijk een krapte in geschikte bewegingsonderwijsvoorzieningen. Met de bouw van een sportaccommodatie (3 zaaldelen) wordt niet alleen het tekort aan gymnastiekruimte voor ISW maar ook voor Lentiz opgelost.

In de tweede tranche staat de levensduurverlenging van ISW Sweelincklaan incl. uitbreiding opgenomen. In de eerste tranche zal ISW al een onderzoek uitvoeren naar de toekomst van

ISW Sweelincklaan, waarbij de capaciteitsproblemen van ISW Gasthuislaan worden meegenomen. ISW zal twee scenario's onderzoeken: levensduur verlengende renovatie en vervangende nieuwbouw voor het gebouw van ISW Sweelincklaan. In beide gevallen zal uitbreiding nodig zijn voor het ruimtetekort van de twee ISW-locaties in 's-Gravenzande. Het voorkeursscenario en uitgangspunt is het gebouw behouden en renoveren, uit onderzoek zal moeten blijken of dit ook technisch, bouwkundig en financieel een realistisch scenario is. De uitkomst van het onderzoek zal uitwijzen wat de meest toekomstbestendige integrale oplossing voor ISW Sweelincklaan en het ruimtetekort van ISW Gasthuislaan is. In voorliggend IHP wordt gesproken van een 'levensduurverlenging incl. uitbreiding van ISW Sweelincklaan', waarvan de exacte invulling dus wordt vastgesteld bij de herijking van dit IHP.

In de eerste tranche is ook de vervanging van ISW Irenestraat opgenomen (hier wordt gezamenlijke huisvesting voor WSKO De Nieuwe Weg, kinderopvangorganisatie Simba en ISW gerealiseerd). Leerlingen moeten tijdelijk elders worden gehuisvest, de vervangende tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat is een kritische opgave in de eerste tranche. Daarnaast loopt de vervanging van de twee gymzalen van ISW Sweelincklaan en gaan er onderzoeken lopen naar oplossingen voor de toenemende druk op bewegingsonderwijs ISW Gasthuislaan en de voorbereidingen op het vrijkomen van locaties Hoge Woerd en Lage Woerd. Zo zal er onderzocht worden welke aanpassingen nodig zijn in locatie Lage Woerd om deze locatie na oplevering van het Vakcollege+ in te zetten als structurele oplossing voor het ruimtetekort van ISW Hoogeland. Voor locatie Hoge Woerd is nog niet vastgesteld wat de precieze onderwijsinvulling van het gebouw gaat zijn – dit zal uit onderzoek volgen.

Opgaven 2024-2027		Projecten 2024-2027	
1.	Vervangende huisvesting ISW Irenestraat	1.	Nieuwbouw De Expeditie
2.	Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat – varianten uitzoeken & uitvoeren	2.	Uitvoering tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat
3.	Vervanging twee gymzalen ISW Sweelincklaan	3.	Nieuwbouw twee gymzalen ISW Sweelincklaan
4.	Vervangende huisvesting Hoge Woerd (Vakcollege)	4+5	<i>Vakcollege+ en sportaccommodatie op de Flora Campus</i> - Vervangt Hoge- en Lage Woerd - Brugklas ISW Hoogeland kan na oplevering naar Lage Woerd - Herontwikkelingspotentie Hoge Woerd - Sportaccommodatie biedt ook ruimte aan Lentiz en breder gebruik op de campus
5.	Centraliseren Vakcollege & Praktijkcollege nabij arbeidsmarkt		
6.	Toenemende druk op capaciteit bewegingsonderwijs in 's-Gravenzande bij ISW Gasthuislaan en ISW Sweelincklaan vanwege medegebruik door PO.	6.	Onderzoek naar oplossingsvarianten in combinatie primair onderwijs & sport

7a.	Vorbereiding op vrijkomen en aanpassen Lage Woerd als uitbreiding ISW Hoogeland	7a.	Onderzoek naar de benodigde aanpassing Lage Woerd
8a.	Vorbereiding op levensduurverlenging en uitbreiding ISW Sweelincklaan	8a.	Onderzoek naar scenario levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw en uitbreiding ISW Sweelincklaan
9a.	Hoge Woerd komt vrij na oplevering Vakcollege+	9a.	Onderzoek nieuwe onderwijsinvulling locatie Hoge Woerd

De verplaatsing van het vakcollege aan de Hoge Woerd en het praktijk- en leerweg ondersteunend onderwijs aan de Lage Woerd in Naaldwijk naar de Flora Campus Westland is integraal van belang voor de complete opgave in het VO van Westland. De ISW-locaties aan de Lage- en de Hoge Woerd komen dan vrij om huidige en toekomstige ruimtetekorten in het onderwijs structureel op te lossen.

Tweede tranche 2028-2031

In de tweede tranche is de grootste opgave de levensduurverlenging en uitbreiding van ISW Sweelincklaan. De huisvesting van ISW Sweelincklaan is meer dan 40 jaar oud en is technisch op het einde van de levensduur. Daarmee zou de opgave voor ISW Sweelincklaan eigenlijk al in de eerste tranche van het IHP geplaatst moeten worden. Gelet op de omvangrijke opgave van het Vakcollege+ hebben ISW en de gemeente in overeenstemming besloten dat de opgave van ISW Sweelincklaan in de tweede tranche wordt geplaatst.

Met de realisatie van het Vakcollege+ in de eerste tranche zal onder andere locatie Lage Woerd vrijkomen. In de tweede tranche zal deze geschikt gemaakt worden voor de tweejarige brugklas van ISW Hoogeland, om daarmee de capaciteit van ISW Hoogeland uit te breiden.

Opgaven 2028-2031		Projecten en kansen 2028-2031	
7b.	Permanente oplossing van ruimtetekort ISW Hoogeland	7b.	Brugklas Hoogeland kan naar Lage Woerd vanwege realisatie Vakcollege+
8b.	Einde levensduur ISW Sweelincklaan en capaciteitsuitdaging 's Gravenzande: <ul style="list-style-type: none">- ISW Sweelincklaan- ISW Gasthuislaan	8b.	ISW Sweelincklaan: <ul style="list-style-type: none">- Levensduurverlenging- Uitbreiding capaciteit voldoende voor zowel ISW Sweelincklaan als ISW Gasthuislaan
9b.	Gebouw Hoge Woerd komt vrij – dit gebouw krijgt een nieuwe onderwijsinvulling.	9b.	Uitvoeren aanpassing en renovatie Hoge Woerd voor nieuwe onderwijsinvulling.
Opgaven 2032-2035 en 2036-2039		Projecten en kansen 2032-2035 en 2036-2039	
Op dit moment zijn er nog geen opgaven bepaald. Het IHP wordt tweejaarlijks geactualiseerd. Nieuwe onderwijskundige en demografische ontwikkelingen worden hierin meegenomen.			

Investeringsplan van het IHP

Het realiseren van toekomstbestendige onderwijshuisvesting vraagt om een omvangrijke investering. Investeringskosten die gedaan moeten worden vanuit de wettelijke taak van gemeenten en schoolbesturen. Voor de investeringen van het IHP wordt gerekend met taakstellende budgetten op basis van kengetallen, die als basis dienen voor opname in de gemeentelijke begroting. De manier waarop met deze budgetten wordt omgegaan wordt nader toegelicht in paragraaf 7.1.1. De totstandkoming van de kengetallen waarop de budgetten zijn gebaseerd wordt behandeld in paragraaf 7.3.1.

Gemeente en schoolbesturen onderschrijven het principe van het doen van een financiële bijdrage vanuit haar wettelijke mogelijkheden. Vanuit deze gedachte is overeengekomen dat het schoolbestuur onder voorwaarden een eigen bijdrage levert aan de investeringskosten. Een eigen bijdrage van schoolbesturen voor de bovenwettelijke ambitie van een energieneutraal gebouw is redelijk mits kwalitatief gekwantificeerd en langjarig te dragen door het betreffende schoolbestuur. De wijze van kwantificering van de eigen bijdrage per opgave wordt toegelicht in paragraaf 7.2.2.

Budgetten op basis van een kwaliteitsniveau

Het kwaliteitsniveau voor de nieuwbouw van VO-onderwijshuisvesting wordt geharmoniseerd met het kwaliteitsniveau van het IHP PO Westland. Zie bijlage Kwaliteitsniveau. Nieuwbouw wordt energieneutraal (ENG) gerealiseerd en voldoet aan Frisse Scholen Klasse B. Het uitgangspunt is het realiseren van functionele, gezonde schoolgebouwen met een goed binnenklimaat. Gebouwen zijn bovendien toekomstbestendig, duurzaamheid speelt een belangrijke rol. Ook is er aandacht voor circulariteit, natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie. In de berekening van het budget wordt rekening gehouden met een regiotoeslag van West Nederland (5% t.o.v. regio 's-Hertogenbosch).

Taakstellende budgetten nieuwbouw, prijspeil 1-1-2023

- Budget VO – mavo/havo/vwo € **3.137,-** per vierkante meter bvo, incl. btw
- Budget VO – vmbo/praktijk € **3.368,-** per vierkante meter bvo, incl. btw

In onderstaande tabel zijn de investeringskosten van de eerste en de tweede tranche in beeld gebracht. Bij diverse opgave zijn nog een kosten ingevuld, omdat voor die opgaven de kaders en uitgangspunten nog niet (geheel) duidelijk zijn. Zie paragraaf 7.2.3 en 7.3.3 voor de toelichting en onderbouwing van onderstaande investeringsbedragen.

Projecten 2024 - 2027		Investeringskosten
		Incl. btw
1	Nieuwbouw De Expeditie	€ 13.460.000,-
2	Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat	Kosten worden begroot op basis van gekozen scenario
3	Nieuwbouw twee gymzalen Gevoteerd	€ 4.023.000,-
4	Nieuwbouw Vakcollege+ op de Flora Campus <i>Budget investering 2026</i>	€ 37.539.529,-
5	Nieuwbouw sporthal met 3 zaaldelen op de Flora Campus <i>Budget investering 2026</i>	€ 7.895.040,-
6	Uitbreiden mogelijkheden bewegingsonderwijs ISW Gasthuislaan 's-Gravenzande	€ 50.000,-
7a	Onderzoek aanpassing Lage Woerd t.b.v. inhuizing brugklas ISW Hoogeland	€ 50.000,-
8a	Onderzoek naar scenario levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw en uitbreiding ISW Sweelincklaan	€ 50.000,-
9a	Onderzoek nieuwe onderwijsinvulling locatie Hoge Woerd	€ 50.000,-
Projecten 2028-2031		Investeringskosten
		Incl. btw.
7b	Uitvoering aanpassing Lage Woerd t.b.v. inhuizing brugklas ISW Hoogeland	PM
8b	Levensduurverlenging ISW Sweelincklaan, incl. uitbreiding capaciteit t.b.v. ISW Gasthuislaan <i>Budget investering 2029</i>	€ 18.966.977,-
9b	Uitvoeren aanpassing en renovatie Hoge Woerd voor nieuwe onderwijsinvulling.	PM

2. Inleiding

*“Gemeente Westland streeft naar goed onderwijs: divers en verspreid over de gemeente.
Goede onderwijshuisvesting is daarvoor een onmisbare voorwaarde.”*

Een passage uit de Omgevingsvisie 2.0 (oktober 2020) van de gemeente Westland waarin het belang van goede onderwijshuisvesting is uitgesproken. Het streven naar goed onderwijs is verder uitgewerkt in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2022-2025 die door de raad is vastgesteld op 15-2-2022. Gemeente, schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en bij onderwijs betrokken partners spreken zich in de LEA uit voor:

- Inclusief onderwijs: iedereen hoort er evenveel bij;
- Ononderbroken lijn: verbinden van kinderopvang, primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar onderwijs om impact op leerlingen van overstap te verkleinen;
- Educatief Partnerschap met Ouders: het gesprek tussen ouders en instellingen versterken om zo gezamenlijk een goed pedagogisch klimaat te creëren.

Deze visie heeft geleid tot het ontwikkelen van programma's ter verbetering van het onderwijs. Een van de programma's is Huisvesting, waarin het voorzien van voldoende adequate en toekomstbestendige schoolaccommodaties centraal staat. Een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente en schoolbesturen. Om invulling te geven aan de wettelijke huisvestingsverantwoordelijkheid stellen de gemeente en schoolbesturen Integrale Huisvestingsplannen (IHP) op.

Een Integraal Huisvestingsplan (IHP) is een langetermijnvisie voor onderwijshuisvesting, voorliggend IHP is opgesteld door de gemeente in samenwerking met ISW. Het biedt een leidraad voor investeringen in de scholenhuisvesting, het zorgt voor een beleidsmatige en evenwichtige inzet van middelen en biedt een goed vertrekpunt voor het verbinden van opgaven in het sociaal-maatschappelijk en ruimtelijk domein. Het IHP geeft antwoord op vragen zoals:

- Hoe ontwikkelt de organisatie zich?
- Welke huisvesting is de komende jaren nodig?
- Met welke uitgaven of ontwikkelingen moet je rekening houden?
- Hoe ontwikkel je kaders om op te sturen?

2.1. Wat is er al gedaan vanuit het IHP VO 2020

In 2020 is een Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het voortgezet onderwijs (VO) opgesteld door ISW en de gemeente Westland. Deze sluit aan op de toekomstvisie: **‘Samen werken aan onderwijs in het Westland’**. Diverse onderdelen van het IHP VO 2020 zijn reeds in gang gezet en deels al gerealiseerd/ uitgevoerd:

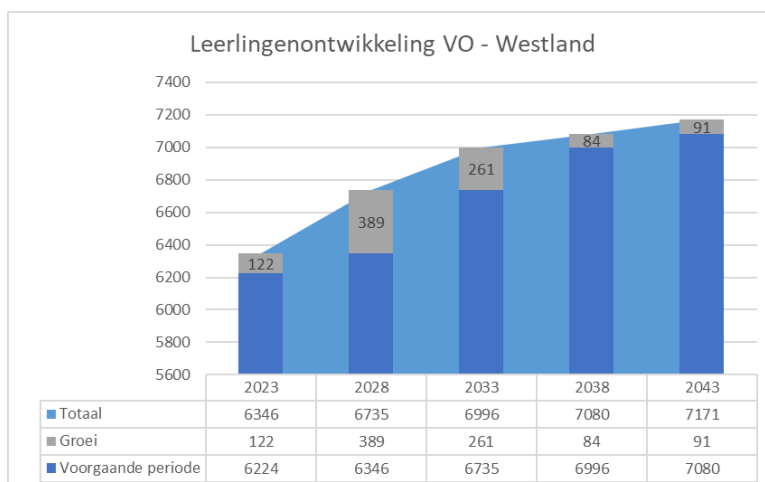
- Alle leerlingen vakcollege zijn vanuit locatie ISW Irenestraat en ISW Sweelincklaan verhuisd naar ISW Vakcollege en ISW Praktijkcollege te Naaldwijk.

- Het Montessorionderwijs is gestart op locatie ISW Sweelincklaan en loopt erg succesvol, ieder jaar gaan de aantallen aanmeldingen omhoog. Tevens heeft ISW Sweelincklaan in maart 2023 de officiële Montessori-erkenning gekregen.
- Bij ISW Sweelincklaan zijn de plannen voor twee vervangende gymzalen in gang gezet, de ontwerpfase is gestart. De start van de sloopwerkzaamheden t.b.v. nieuwbouw wordt in maart 2024 verwacht.
- Vanaf 2021 is er een onderwijsinhoudelijke samenwerking tussen ISW Irenestraat, WSKO De Nieuwe Weg en SIMBA. De uitwerking van een onderwijskundig concept is in volle gang. In januari 2023 is na een Europese aanbesteding een ontwerpteam geselecteerd. De nieuwe naam van ISW Irenestraat in combinatie met de andere onderwijs- en kind partners wordt "De Expeditie". De Expeditie is één school voor kinderopvang, basis- en voortgezet onderwijs (mavo), inclusief een tienercollege. Het ontwerpteam is inmiddels gestart met de ontwerpfase. Daarnaast onderzoekt de gemeente de mogelijkheden voor tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat om ook tijdens de sloop en nieuwbouw in huisvesting te voorzien.
- Om leerlingen kennis te laten maken met techniek, technologie, digitale vaardigheden en innovatie heeft ISW drie technotheken gerealiseerd verdeeld over ISW Hoogeland, ISW Vakcollege en ISW Praktijkcollege.
- De tijdelijke huisvesting voor de locatie ISW Hoogeland (bestaande uit 9 lokalen, 700 m²) zal opgeleverd worden vóór de zomervakantie 2023. De leerlingen kunnen met ingang van het schooljaar 2023/2024 gebruik maken van de tijdelijke lokalen.
- Gemeente en ISW hebben ruimtelijke verkenningen uitgevoerd naar de inpassing van het Vakcollege+ op de Flora Campus Westland. Vakcollege+, bestaande uit vakcollege en praktijkcollege, is als beoogde ontwikkeling benoemd in het Masterplan Flora Campus Westland. ISW werkt aan onderwijskundige verdieping van het concept Vakcollege+.

2.2. Actualisatie: Demografische en onderwijskundige ontwikkelingen

Diverse demografische en onderwijskundige ontwikkelingen maken actualisering van het IHP 2020 noodzakelijk. Groei in aantallen leerlingen en de daarmee samenhangende noodzaak tot

uitbreiding van de huisvestingscapaciteit, is een reden voor actualisatie van het IHP 2020. De leerlingen-prognoses geven namelijk een aanzienlijke groei aan. Onderstaande grafiek, laat dit zien. Wat niet zichtbaar is in de leerlingenontwikkeling is de instroom van de omliggende gebieden buiten het Westland en uitstroom van leerlingen naar scholen buiten het Westland.

Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen in het onderwijs die om aandacht vragen. Een hele belangrijke is het opleiden van de vakmensen voor de toekomst. Bij het hoofdstuk: "Toekomstvisie" wordt hierop ingegaan. Tenslotte is harmonisatie met de werkwijze van het IHP PO gewenst. De werkwijze van een IHP in Westland wordt in hoofdstuk 3 beschreven.

2.3. Locaties voortgezet onderwijs

ISW biedt op dit moment op zes locaties in Naaldwijk, 's-Gravenzande en Poeldijk onderwijs aan ruim 4.600 leerlingen. ISW is een brede scholengroep die onderwijs biedt van praktijkonderwijs tot en met gymnasium. ISW is onderdeel van Stichting Lucas Onderwijs.

Naast ISW biedt ook Lentiz voortgezet (dalton)onderwijs aan in Westland. Lentiz is een mbo-instelling met een afdeling voortgezet onderwijs bestaande uit het Flora college en de Dalton Mavo/Groene Lyceum. De gemeente is niet verantwoordelijk voor de financiering van de huisvesting en het bewegingsonderwijs van Lentiz. De financiering voor onderwijshuisvesting in het MBO is een verantwoordelijkheid van het betreffende onderwijsbestuur zelf. Echter, wel is het van waarde om de behoefte aan ruimten voor bewegingsonderwijs van ISW en Lentiz samen op te pakken om te komen tot een optimale bezetting en besteding van middelen. Het inzichtelijk krijgen van de huisvestingsbehoefte voor het bewegingsonderwijs van zowel ISW als Lentiz is daarom opgenomen als onderdeel van dit IHP.

2.4. Leeswijzer

Gestart wordt met beschrijving van de werkwijze van het IHP VO en de aansluiting daarmee met de werkwijze van het IHP PO (hoofdstuk 3). In hoofdstuk 4 wordt de toekomstvisie voor het voortgezet onderwijs in Westland omschreven. Vervolgens wordt de huidige stand van zaken gepresenteerd, de feiten en cijfers per kern incl. aandachtspunten en knelpunten voor dit IHP. Die aandachtspunten en knelpunten worden in hoofdstuk 6 vertaald naar huisvestingsoplossingen en uitgezet in de tijd. In de bijlage treft u een overzichtskaart van het bewegingsonderwijs.

3. Wetsvoorstel en werkwijze IHP

De onderwijswetgeving gaat momenteel uit van een jaarcyclus en voorziet niet in de methodiek voor een financiële meerjarenplanning. In de praktijk blijkt echter dat zowel gemeente als schoolbesturen hieraan juist wel behoefte hebben. Ondanks dat een IHP nog geen juridische status heeft, is het wel mogelijk om aan een door de gemeenteraad vastgesteld IHP-consequenties te verbinden voor de fasering van de uitvoering en de investeringskosten. Met de voorgenomen wetswijziging wordt deze werkwijze wel wettelijk vastgelegd. Gemeenten worden verplicht om ten minste eenmaal in de vier jaar integraal huisvestingsplan vast te stellen. In het plan moeten de uit te voeren huisvestingsvoorzieningen voor een periode van vier kalenderjaren worden opgenomen. Tevens moeten de voornemens in de daarop volgende periode van 12 jaar vermeld worden. Met dit IHP loopt de gemeente Westland hierop vooruit en is men voorbereid op toekomstige wetgeving en heeft men hier een gedragen visie op kunnen vormen. Vooruitlopend op de definitieve wetswijziging hebben gemeente en schoolbesturen van het funderend onderwijs in Westland al in 2020 het initiatief genomen om samen een IHP op te stellen met een langetermijnperspectief voor het voortgezet onderwijs (inclusief de behoefte aan ruimte voor het bewegingsonderwijs).

Uitvoeringsplannen

Het IHP voor het voortgezet onderwijs wordt overeenkomstig de werkwijze in primair onderwijs uitgewerkt in uitvoeringsplannen voor periodes van vier jaar. In een uitvoeringsplan worden de in de betreffende periode geplande projecten opgenomen, het uitvoeringsplan maakt integraal onderdeel uit van voorliggend IHP. Onderdeel van de werkwijze is het opstellen van een business case per investering of een combinatie van aan elkaar gerelateerde investeringen. Dit is een gezamenlijke inspanning van de gemeente en het schoolbestuur. Een business case wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd voor het voteren dan wel bijstellen van een krediet.

Business case

Een business case bevat minimaal volgende elementen:

- Koppeling met gemeentelijk beleid, wettelijk kader en eventueel gedetailleerdere gebiedsvisies daar waar die beschikbaar zijn, bijvoorbeeld omgevingsvisie 2.0, Visie op Westland;
- Gebouweigenschappen (afweging nieuwbouw/ renovatie);
- Technische en kwalitatieve opname;
- Functionele beschrijving onderwijsvorm en -visie;
- Demografische- en leerling ontwikkeling;
- Speel- en sportvoorzieningen;
- Duurzaamheid en energietransitie, klimaatmitigatie en klimaatadaptatie: koppeling met warmtenetten, zonnepanelen. Mogelijkheden verkennen groenblauw schoolplein (biodiversiteit inclusief tegengaan ondergrondse wateroverlast en maatregelen tegen hitte).
- Samenwerking met het bedrijfsleven
- Andere maatschappelijke partijen;

- Kaders voor beheer- en exploitatie afspraken en kostenverdeling;
- Gebiedsontwikkeling en het combineren van projecten;
- Verkeerskundige inpassing onderwijslocaties;
- Stedenbouwkundige- en bestemmingsvoorwaarden;
- Verduurzamen en verbeteren bestaande gebouwen;
- Investeringsplan;
- Eigen bijdrage in verband met exploitatie besparende investeringen en specifieke wensen.

Door de plannen eenduidig voor te bereiden is eenvoudig terug te vinden welke besluiten er zijn genomen en op welke wijze de kaders en financiële onderbouwing tot stand zijn gekomen. Elke business case geeft zo informatie voor een volgende. De business case is de eerste stap in de projectvoorbereiding voor de bouw van onderwijshuisvesting. Door deze aanpak worden faalkosten en tussentijdse aanpassingen zoveel mogelijk voorkomen en het ontwerpproces versneld. De werkwijze als genoemd in dit IHP is een manier van werken om projecten meer integraal en meer vroegtijdig voor te bereiden. Voor de procedure en beschikken van projecten wordt de huidige verordening gehanteerd. Het voornaamste verschil met de verordening is dat projecten integraal worden voorbereid en de betreffende scholen al eerder in kaart hebben gebracht welke randvoorwaarden er geregeld moeten zijn om het gebouw te realiseren. Dit zorgt dat na het beschikken van een project de doorlooptijd kan worden beperkt en de risico's eerder inzichtelijk zijn.

3.1. Vanuit onderwijskundig oogpunt en toegevoegde waarde voor het Westlandse bedrijfsleven

De gemeente heeft de zorgplicht voor het realiseren van adequate huisvesting voor het funderend onderwijs. De Interconfessionele Scholengroep Westland (ISW) is verantwoordelijk voor goed onderwijs voor de jeugd in de gemeente Westland. De herijking van de toekomstvisie voor het onderwijs van ISW vindt u terug in voorliggend IHP. De huisvestingsplannen waarover in dit IHP wordt gesproken zijn mede tot stand gekomen vanuit het onderwijskundig vertrekpunt: waar zijn de leerlingen en het onderwijs bij gebaat? Ook speelt de toegevoegde waarde voor- en de samenwerking met het Westlandse bedrijfsleven een belangrijke rol. In dit document wordt beschreven wat het betekent als deze visie wordt uitgevoerd.

4. Toekomstvisie

4.1. Visie zoals omschreven in het IHP VO 2020

In het IHP VO van 2020 is door ISW en de gemeente gezamenlijk een toekomstvisie omschreven, op basis waarvan het IHP invulling heeft gekregen. ISW en de gemeente Westland staan nog steeds achter deze visie.

Samengevat bevatte de visie de volgende uitgangspunten:

- In samenwerking onderwijs bieden dat aansluit op de maatschappelijke behoeften van de maatschappij.
- Samenwerking tussen locaties te versterken
- Onderwijs te verbinden met het innovatieve en ondernemende Westland en leerlingen voor de regio te behouden
- Clusteren van onderwijs voor bepaalde doelgroepen, kennis laten maken met beroepen, en een universalistisch wereldbeeld laten ontwikkelen in en buiten de school om nieuwsgierigheid en interesse te wekken en tolerantie te kweken.
- Content- en contextrijk leren met een sterke focus op talentontwikkeling van iedere leerling
- Een doorlopende leerlijn voor leerlingen vanaf de kinderopvang tot en met het diploma van het voortgezet onderwijs.

4.2. Nieuwe ontwikkelingen

Ten opzichte van het IHP van 2020 hebben diverse nieuwe ontwikkelingen plaatsgevonden die omschreven worden in de actualisatie van de toekomstvisie voor het nieuwe IHP. Voorliggende paragraaf omschrijft deze ontwikkelingen.

Omgevingsvisie “blik op de toekomst”

In de omgevingsvisie zijn onderdelen opgenomen die verwijzen naar het belang van het onderwijs en de belangrijke randvoorwaarde die huisvesting hiervoor is. Onderstaand is paragraaf 6.4.4. “Blik op de toekomst” opgenomen:

De gemeente Westland draagt bij aan een gedegen fundament van algemene voorzieningen, zoals de jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus) en toegankelijkheid van culturele en sportvoorzieningen. Ook willen wij de buitenruimte zo inrichten dat deze verleidt tot gezond gedrag, beweging en sporten.

Gemeente en schoolbesturen werken samen aan toekomstbestendige onderwijsgebouwen. Schoolbesturen willen het onderwijsaanbod zodanig inrichten dat er kind-nabij-onderwijs wordt gegeven. Het onderwijs stelt alle kinderen, ongeacht afkomst, capaciteit en begaafdheid, in staat zich optimaal te ontwikkelen. Scholen zijn toegerust om kinderen met lichamelijke handicap te ontvangen en voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften is gespecialiseerd onderwijs beschikbaar. Passende onderwijshuisvesting is een voorwaarde voor een vitale onderwijsstructuur die de economische, culturele en maatschappelijke structuur versterkt.

Op de scholen in Westland doen kinderen kennis op die hen voorbereidt op de economie en arbeidsmarkt van de 21e eeuw. Schoolbesturen stellen kinderen daarnaast in staat vroeg kennis te maken met de praktijk, bijvoorbeeld met technologie en de Greenport. De economische en maatschappelijke structuur van het Westland is een belangrijk referentiekader voor het leren van vaardigheden. In samenwerking met onze partners in het onderwijs, de kinderopvang, Westland Natuur en Techniek Web, Westland Cultuurweb en Bibliotheek Westland maken we in een Lokaal Educatieve Agenda afspraken om gezamenlijk te zorgen dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Dit moet zorgen voor een betere aansluiting tussen onderwijszorg en jeugdzorg, een betere taalstimulering voor jonge kinderen en anderstaligen, brede (talent)ontwikkeling van kinderen en jongeren en sterke verbindingen en doorgaande lijnen tot aan de arbeidsmarkt.

Vakmensen van de toekomst, doorlopende leerlijn van VO met PO, MBO en bedrijfsleven

Om Westlandse vakmensen van de toekomst te kunnen opleiden willen het voortgezet onderwijs contextrijk onderwijs bieden en een doorlopende leerlijn met het primair onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs.

Doorlopende leerlijn naar het bedrijfsleven

Samenwerking met het bedrijfsleven is van wezenlijk belang om de vakmensen specifiek op te kunnen leiden voor de behoefte van het Westland. Zo worden leerlingen bijvoorbeeld klaargestoomd voor een carrière in de verzorging, waar de personeelstekorten nu al nijpend zijn. Als tweede voorbeeld is er ook in het Westland een groot tekort aan technisch geschoold personeel. Al de 'Horti-Tech' waar het Westland beroemd om is, moet immers worden geïnstalleerd en daarna nog jarenlang worden onderhouden. Dit geldt ook voor de hele verduurzaming van onze energievoorziening en onze woningen. Het vraagt allemaal om mensen met twee rechterhanden en bovenal enthousiasme voor een technisch vak. Door samenwerking met het bedrijfsleven wordt contextrijk onderwijs geboden in de vorm van werken aan echte opdrachten van echte bedrijven. Tegelijk willen we ruimte bieden aan startups en andere bedrijven. In fysieke nabijheid van het bedrijfsleven en het onderwijs komt deze samenwerking het beste tot stand en kunnen ook specialistische of technische ruimten gedeeld gebruikt worden.

Doorlopende leerlijnen PO naar VO en MBO

Door kansrijk op te leiden stel je de leerling en het kind centraal. Doorlopende leerlijnen van PO naar VO en naar MBO zijn doorgangen waar leerlingen de volgende stap maken die bij hen past en wanneer ze weten wat ze willen. We halen de schotten uit het onderwijs weg, zodat we het maximale uit de talenten van kinderen en jongeren kunnen halen. Specifiek bij het Tienercollege wordt de vervolgkeuze binnen het VO uitgesteld, zodat leerlingen meer tijd hebben om zich te ontwikkelen en te ontdekken welke keuze binnen het voortgezet onderwijs bij hen past. Door de nauwe samenwerking met het MBO Westland kan een doorlopende leerlijn aangeboden worden. Dit is ontzettend belangrijk om schooluitval te voorkomen.

Meer praktijkgericht onderwijs

ISW ziet, in aansluiting op de paragraaf 'vakmensen van de toekomst', een ontwikkeling dat er steeds meer behoefte is om contextrijk en praktijkgericht onderwijs aan te bieden. Dit geldt voor kader-, mavo-, havo-, en vwo-onderwijs. De achtergrond van deze behoefte is de schaarste aan technisch geschoolde mensen en de behoefte aan vakmensen in de glastuinbouw. 'ISW onderneemt' is erop gericht om voor alle leerlingen kansen inzichtelijk te maken en ze zo te laten zien welke potentie de regio hen biedt. Deze onderwijskundige behoefte leidt ook tot een behoefte in huisvesting, in de vorm van praktijkomgevingen in de schoolgebouwen van het havo/vwo onderwijs.

Passend aanbod

ISW wil ieder kind in Westland een passend aanbod kunnen bieden. De groep kinderen en jongeren met extra ondersteuningsbehoeften neemt toe. Dan gaat het onder andere over leerlingen met hoogbegaafdheid en leerlingen met een lager IQ. In het ISW Praktijkcollege wordt voorzien in de behoefte van leerlingen met een lager IQ in kleinschalige klassen en een beschutte omgeving. Er is ook aanbod bij ISW Gasthuislaan en ISW Hoogeland voor hoogbegaafde kinderen in groep 7 en 8, maar dit aanbod is op termijn niet toereikend voor de kinderen met een meer complexe ondersteuningsbehoefte. In het primair onderwijs is namelijk zichtbaar dat die groep toeneemt. Aangezien de leerlingaantallen van de ISW-locaties ook

gaan toenemen zal de beschikbare ruimte binnen deze locaties voor het passend aanbod afnemen, dit is een aandachtspunt om alert op te blijven.

Internationale Schakelklas (ISK)

ISK-onderwijs is een schakelopleiding voor leerlingen (nieuwkomers in de leeftijdscategorie 12 tot 18 jaar), die de Nederlandse taal niet beheersen. In speciale ISK-klassen volgen de leerlingen gedurende een periode van één of twee jaar intensief Nederlands maar ook kernvakken als wiskunde en Engels. Het uiteindelijke doel is de leerlingen door te laten stromen naar een reguliere vervolgopleiding in het voortgezet onderwijs of (voorbereidend) middelbaar beroepsonderwijs om een diploma te halen.

ISW biedt nu onderwijs aan de doelgroep ISK. In de omgevingsvisie staat: "Het onderwijs stelt alle leerlingen, ongeacht afkomst, capaciteit en begaafdheid, in staat zich optimaal te ontwikkelen." De gemeente en ISW onderzoeken of een volwaardig ISK noodzakelijk is in Westland. Indien dit het geval is zal hier ook passende huisvesting voor gefaciliteerd moeten worden. Binnen de ISW-locaties is er momenteel voldoende ruimte, maar met de groei van de VO-leerlingaantallen zal die ruimte in de toekomst afnemen. Tegelijkertijd is juist zichtbaar dat er een toenemende groep kinderen van statushouders en Oekraïense vluchtelingen is.

Kwaliteit van schoolgebouwen

Om goed onderwijs te faciliteren zijn functionele, gezonde schoolgebouwen met een goed binnenklimaat noodzakelijk. Ook is duurzaamheid hierbij een belangrijk kerntema. Hiervoor is het uitgangspunt om hetzelfde kwaliteitsniveau te hanteren als bij het IHP PO is aangehouden, te weten Frisse Scholen Klasse B en energieneutrale scholen (zie ook Bijlage Kwaliteitsniveau). Tijdens de business case-fase is er daarnaast aandacht voor circulariteit, natuurinclusiviteit en klimaatadaptie.

5. Huidige situatie VO in Westland

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie van het VO in Westland omschreven. Eerst wordt ingegaan op de bronnen en berekeningen. Vervolgens wordt een totaaloverzicht gegeven van alle locaties in de gemeente Westland. Per kern wordt ingegaan op de huisvestingssituatie.

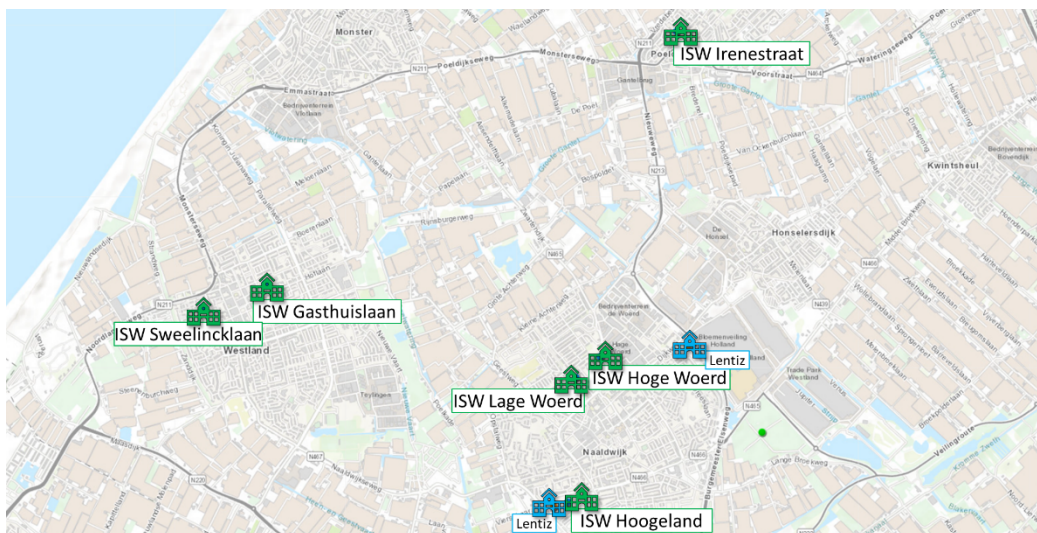
5.1. Bronnen en berekeningen

De huidige leerlingenaantallen en verdeling over leerjaren, niveaus en profielen (t.b.v. ruimtebehoefte berekeningen) zijn afkomstig van DUO, teldatum 1 oktober 2022. De leerling prognoses zijn opgesteld door Pronexus (april 2023). Deze gegevens zijn gebruikt om de ruimtebehoefte voor in de toekomst te berekenen. Wanneer in voorliggend IHP wordt gesproken over 'de leerling prognose', dan betreft het de meest recente prognose door Pronexus in 2023. Bruto vloeroppervlakte (bvo) en bouwjaren zijn overgenomen uit het vorige IHP (2020). Daarnaast zijn de actuele boekwaarden opgenomen.

De ruimtebehoefte berekeningen voor onderwijshuisvesting en bewegingsonderwijs zijn uitgevoerd conform de in de "Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Westland 2015" omschreven methodiek. Hierbij is rekening gehouden met de aantallen leerlingen per leerjaar en profiel (in geval van vmbo). Alle ISW-locaties hebben hetzelfde BRIN-nummer, waarbij één locatie (ISW Hoogeland) de hoofdvestiging is.

In de berekening van de ruimtebehoefte bepaalt het type vestiging de omvang van de algemene vaste voet. Voor ISW Hoogeland is uitgegaan van een vaste voet die hoort bij een hoofdvestiging, namelijk 980 m². Bij de bouw van ISW Hoogeland is een extra vaste voet van 550 m² toegekend, daar is in dit IHP dus ook mee gerekend. In totaal geldt voor ISW Hoogeland dus een vaste voet van 1.530 m². De afstand van de overige ISW-vestigingen tot de hoofdvestiging is dusdanig groot dat de overige vestigingen binnen de categorie 'nevenvestiging met spreidingsnoodzaak' vallen, waarvoor met een algemene vaste voet van 550 m² wordt gerekend. Naast de algemene vaste voet worden ook nog vaste voeten toegekend in het basis/kader en praktijkonderwijs. Deze zijn bij de betreffende locaties meegerekend. De ISK-leerlingen op Lage Woerd zijn niet meegeteld in de ruimtebehoefte berekening.

5.2. Totaaloverzicht alle locaties VO-onderwijs

5.3. Overzicht per kern

Op de volgende pagina's is per kern een overzicht gemaakt van de huidige situatie, waarin de uitkomsten van alle benoemde bronnen en berekeningen zijn samengevat. Ook is per locatie omschreven wat momenteel aandachtspunten, knelpunten of bijzonderheden zijn. Per kern is tevens berekend wat de ruimtebehoefte bewegingsonderwijs is (uitgedrukt in gymzalen) en wat de capaciteit is. In de overzichtstabellen is een algemeen beeld zichtbaar van stijgende leerlingaantallen. Dit gaat op diverse locaties in de toekomst leiden tot een structureel normatief ruimtetekort. In de onderste rij van iedere overzichtstabel is het normatief ruimtetekort (rood) of ruimteoverschot (groen) uitgedrukt in m² bvo.

5.3.1. 's Gravenzande Westland

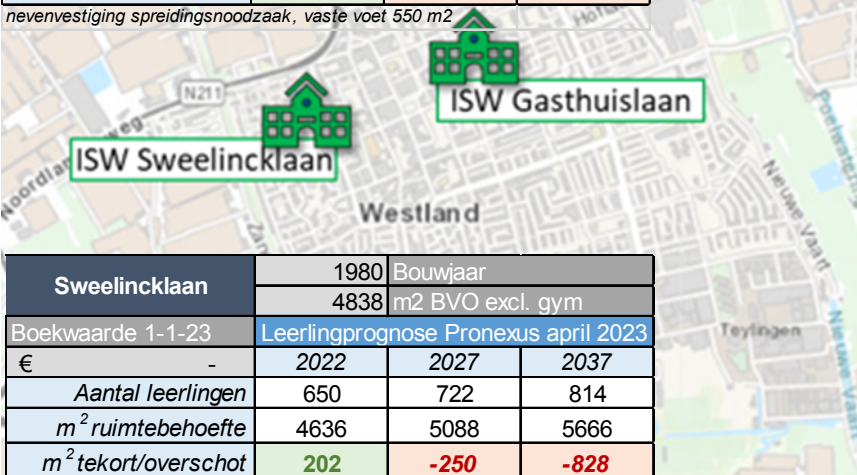
Onderwijs ISW Gasthuislaan en ISW Sweelincklaan

Op deze locaties wordt een ruimtetekort ervaren in het onderwijs. Bij locatie ISW Gasthuislaan gaat ISW de komende periode functionele optimalisaties uitvoeren om meer vierkante meters binnen het gebouw geschikt te maken voor het onderwijs. Een van de denkrichtingen hierbij is om de aula aan te passen zodat een deel hiervan voor onderwijs gebruikt kan gaan worden. Op die manier kan de komende jaren in locatie ISW Gasthuislaan onderwijs geboden worden aan het toenemende leerlingaantal.

De onderstaande tabellen van ISW Sweelincklaan en ISW Gasthuislaan laten zien dat binnen enkele jaren op beide ISW-locaties een normatief en structureel ruimtetekort ontstaat. In de tabellen is te zien dat dit speelt vanaf 2027, de complete prognose van Pronexus 2023 (voor alle individuele jaren) geeft zelfs aan dat dit ruimtetekort al eerder kan ontstaan. De capaciteit is dus een aandachtspunt in de nabije toekomst. Bovendien geeft het bouwjaar van ISW Sweelincklaan aanleiding om op korte termijn een structurele ingreep te doen – het gebouw is

43 jaar oud. Onderzocht moet worden hoe een groei van ISW Sweelincklaan opgevangen kan worden. Dit is afhankelijk van de groei van mavo en montessori leerlingaantallen.

Gasthuislaan	2000	Bouwjaar		
	7171	m2 BVO excl. gym		
Boekwaarde 1-1-23	Leerlingprognose Pronexus april 2023			
€	8.671.474	2022	2027	2037
Aantal leerlingen	1073	1119	1227	
m ² ruimtebehoefte	6955	7230	7875	
m ² tekort/overschot	216	-59	-704	
nevenvestiging spreidingsnoodzaak, vaste voet 550 m2				

Sweelincklaan	1980	Bouwjaar		
	4838	m2 BVO excl. gym		
Boekwaarde 1-1-23	Leerlingprognose Pronexus april 2023			
€	-	2022	2027	2037
Aantal leerlingen	650	722	814	
m ² ruimtebehoefte	4636	5088	5666	
m ² tekort/overschot	202	-250	-828	
nevenvestiging spreidingsnoodzaak, vaste voet 550 m2				

Bewegingsonderwijs (Zie bijlage voor een overzichtskaat van het bewegingsonderwijs)

ISW Gasthuislaan

Deze locatie heeft drie gymzalen, de school heeft op basis van de prognose recht op 2,3 gymzalen in 2037. Eén van de drie gymzalen van ISW Gasthuislaan wordt echter volledig gebruikt door het primair onderwijs, dit zal niet veranderen. In de huidige situatie heeft de VO school recht op 2,1 gymzalen, waardoor het in overleg met primair onderwijs nog net voldoende is met de 3 zalen. Maar in de komende jaren zal dit, door de groei, steeds meer gaan knellen. Het is nodig om te onderzoeken of en op welke wijze de capaciteit voor bewegingsonderwijs in 's-Gravenzande moet worden vergroot.

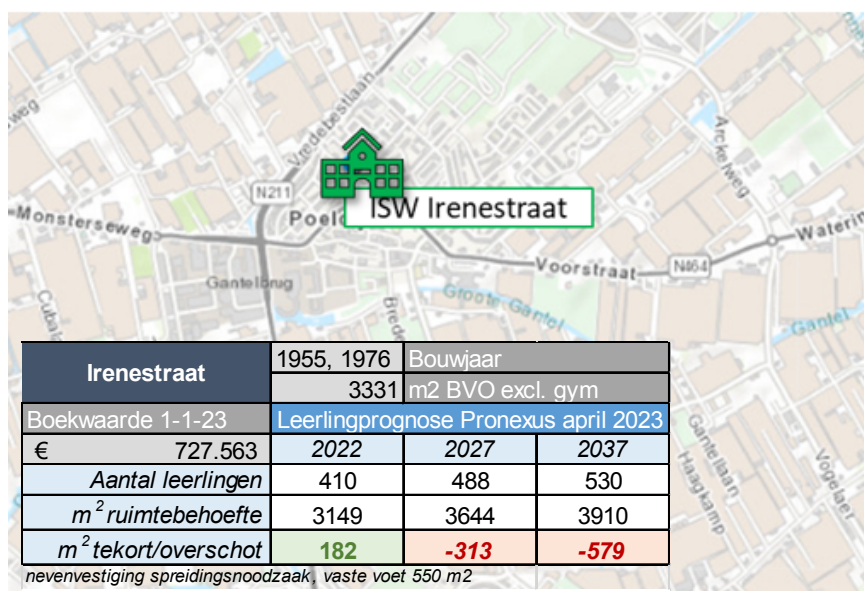
ISW Sweelincklaan

Deze locatie heeft twee verouderde gymzalen die worden vervangen door twee nieuwe onderling verbonden zalen. De school heeft op basis van de prognose recht op 2,0 gymzalen in 2037. Op dit moment is nog sprake van medegebruik door het primair onderwijs, hiervoor is steeds minder restcapaciteit in klokuren beschikbaar. Vanaf het moment dat de huidige gymzalen worden gesloopt zal een alternatieve voorziening voor het bewegingsonderwijs tijdelijk beschikbaar moeten zijn. Binnen de accommodaties bewegingsonderwijs van ISW is hier geen capaciteit voor. Afsproken is dat ISW zelf voorziet in een tijdelijke oplossing.

Westlandhal

Er is in 's Gravenzande ook één grote sporthal, de Westlandhal. In deze sporthal is nog capaciteit om in bewegingsonderwijs van het VO te voorzien. In deze hal voldoet de inrichting echter niet aan wat het bewegingsonderwijs aan leerlingen voortgezet onderwijs nodig heeft. In 2024 worden sportaccommodaties in de omgeving, waaronder de Westlandhal, betrokken bij het onderzoek naar de behoefte aan gymnastiekaccommodaties bij het voortgezet- en primair onderwijs.

5.3.2. Poeldijk

ISW Irenestraat

De ontwikkeling van (ver)nieuwbouwplannen voor ISW Irenestraat zijn in gang gezet. Op de locatie van ISW Irenestraat wordt een nieuw multifunctioneel gebouw voorzien: "De Expeditie". De Expeditie voorziet in kinderopvang en BSO, primair onderwijs en voortgezet onderwijs. Kinderopvang Simba, WSKO De Nieuwe Weg (basisonderwijs) en ISW Irenestraat (voortgezet onderwijs) ontwikkelen samen De Expeditie, een nieuwe school in Poeldijk voor kinderen van 0 jaar tot en met hun middelbareschooldiploma. Door deze samenwerking kunnen leerlingen een doorlopende ontwikkelingslijn volgen tijdens het hele onderwijstraject. De Expeditie huisvest straks ook een Tienercollege voor leerlingen van 10 tot 14 jaar. Na het Tienercollege kunnen leerlingen doorstromen naar de mavo als dat een passende volgende stap is. Leerlingen die een onderwijsbehoefte hebben op een ander niveau kunnen uitstromen naar het Westland Vakcollege, ISW Hoogeland of ISW Gasthuislaan.

In bovenstaande tabel voor ISW Irenestraat zijn de leerlingaantallen en prognoses van de huidige ISW Irenestraat opgenomen. Voor De Expeditie wordt uitgegaan van 400 leerlingen mavo en 100 leerlingen in de VO-leerjaren tienercollege. ISW en gemeente zullen de leerling

prognoses goed blijven volgen, in 2023 zijn de prognoses voor ISW Irenestraat overtroffen. In de nieuwbouw wordt rekening gehouden met 10% uitbreidbaarheid in het ontwerp om eventuele leerlingengroei in de toekomst fysiek op te kunnen vangen met een uitbreiding van het schoolgebouw. Dit is de maximale uitbreidingscapaciteit voor deze locatie.

De tijdige realisatie van een geschikte tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat is voorwaardelijk voor de realisatie van De Expeditie. Hiervoor worden door de gemeente varianten onderzocht in het gebruik van tijdelijke units of gebruik van bestaand vastgoed zoals in "De Veiling".

Bewegingsonderwijs (Zie bijlage voor een overzichtskaart van het bewegingsonderwijs)
ISW Irenestraat is een school waar bewegen en sport veel aandacht krijgt en gestimuleerd wordt. Er is momenteel één gymzaal bij ISW Irenestraat. Ook in de nieuwbouwplannen voor De Expeditie is één gymzaal voorzien. Doordat er naast de reguliere LO-lessen ook nog Talentgroepen Sport, twee voetbalklassen en LO als examenvak wordt aangeboden, vinden meer dan de helft van de lessen in Sporthal Verburch plaats.

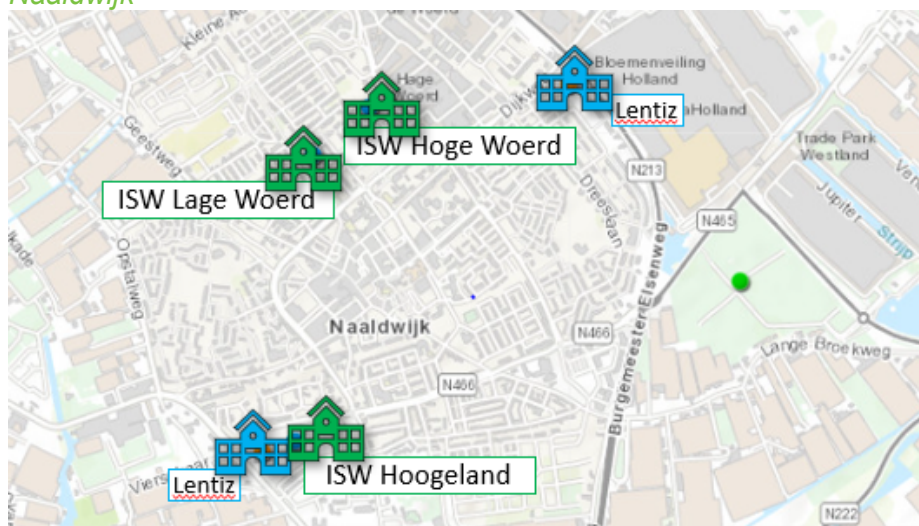
ISW Irenestraat

ISW Irenestraat heeft op basis van de prognose recht op 1,3 gymzalen in 2037. In de (ver)nieuwbouw van de Expeditie wordt één gymzaal gerealiseerd. De Expeditie zal aanvullend gebruikmaken van Sporthal Verburch, dit wordt gezien als een toekomstbestendige oplossing voor het huisvesten van het bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs.

Sporthal Verburch

Sporthal Verburch is een grote hal met veel mogelijkheden en voldoende capaciteit voor de behoefte in Poeldijk. De inrichting van de sporthal is niet volledig toegerust voor bewegingsonderwijs en is niet geschikt voor LO-examinering. De zaal wordt, om die reden, vooral gebruikt voor balsporten als aanvulling op het gebruik van de eigen gymzaal.

5.3.3. Naaldwijk

Hoogeland (excl ruimte bij Lentiz)	2008	Bouwjaar
	11257	m2 BVO excl. gym
Boekwaarde 1-1-23	Leerlingprognose Pronexus april 2023	
€ 18.639.852	2023	2027 2037
Aantal leerlingen	1800	1826 1975
m ² ruimtebehoefte	12390	12547 13446
m ² tekort/overschot	-1133	-1290 -2189

Ruimtebehoefteberekening voor hoofdvesting, vaste voet 1.530 m2

Hoogeland (incl ruimte bij Lentiz)	2008	Bouwjaar
	12201	m2 BVO excl. gym
Boekwaarde 1-1-23	Leerlingprognose Pronexus april 2023	
€ 18.639.852	2023	2027 2037
Aantal leerlingen	1800	1826 1975
m ² ruimtebehoefte	12390	12547 13446
m ² tekort/overschot	-189	-346 -1245

Ruimtebehoefteberekening voor hoofdvesting, vaste voet 1.530 m2

ISW Hoge Woerd	1974, 1976	Bouwjaar
	6717	m2 BVO excl. gym
Boekwaarde 1-1-23	nose Pronexus april 2023	
€ 1.948.181	2022	2027 2037
Aantal leerlingen	388	496 549
m ² ruimtebehoefte	5223	6339 6887
m ² tekort/overschot	1494	378 -170

nevenvestiging spreidingsnoodzaak, vaste voet 550 m2

Lage Woerd	2004	Bouwjaar
Excl. ISK leerlingen	3824	m2 BVO excl. gym
Boekwaarde 1-1-23	Leerlingprognose Pronexus april 2023	
€ 3.480.333	2022	2027 2037
Aantal leerlingen	292	306 338
m ² ruimtebehoefte	3327	3443 3718
m ² tekort/overschot	497	381 106

nevenvestiging spreidingsnoodzaak, vaste voet 550 m2

Voor ISW Hoogeland wordt bij Lentiz 944 m² gehuurd. Het ruimte tekort van ISW Hoogeland nu en in de toekomst is incl. en excl. deze gehuurde ruimte berekend.

De 52 leerlingen van de Internationale Schakelklas (ISK) die nu ook onderdeel uitmaken van locatie **Lage Woerd** zijn in bovenstaande tabel en in de leerling prognoses niet meegenomen. Deze groep heeft een normatieve ruimtebehoefte van **321 m² bvo** (op basis van de ruimtebehoefte VO onderbouw à 6,18 m² bvo per leerling)

ISW Vakcollege (Hoge Woerd)

Op locatie Hoge Woerd is het ISW Vakcollege gehuisvest. Zoals voorgenomen in het IHP van 2020 zijn inmiddels alle vakcollege leerlingen naar deze locatie verhuisd, met uitzondering van de onderbouw lwoo vakcollege leerlingen die op de Lage Woerd zijn gehuisvest. Het gebouw is echter bijna 50 jaar oud en voldoet niet meer aan de eisen voor een hedendaags schoolgebouw op het gebied van installaties, duurzaamheid en binnenklimaat.

ISW Praktijkcollege (Lage Woerd)

In dit gebouw is momenteel het ISW Praktijkcollege gehuisvest. ISW Praktijkcollege heeft nog een vrij jong gebouw, wat met functionele aanpassingen inzetbaar is voor onderwijs. Vanuit de visie van één centraal Vakcollege+ heeft het echter een grote meerwaarde voor het praktijkcollege om gezamenlijk met het vakcollege gehuisvest te zijn. Dit maakt het huidige gebouw minder geschikt voor het praktijkcollege.

ISW Hoogeland

Er is sprake van een oplopend ruimtetekort bij ISW Hoogeland. Er komt een einde aan het gebruik van een deel van de door de gemeente gehuurde onderwijsruimte bij Lentiz voor ISW Hoogeland. Met ingang van het nieuwe schooljaar wordt er nog ca. 950 m² gehuurd bij Lentiz voor ISW Hoogeland, dit was de afgelopen jaren meer. In plaats van de ruimte die niet meer gehuurd kan worden bij Lentiz komen er met ingang van het nieuwe schooljaar noodlokalen voor ISW Hoogeland (reeds in gang gezet, 700 m²). In deze tijdelijke huisvesting wordt rekening gehouden met kwaliteit, waardoor acute herhuisvesting niet noodzakelijk is. Ondertussen laten de leerling prognoses zien dat de leerlingaantallen en de daarbij behorende ruimtebehoefte blijven groeien. Voor de middellange termijn (4 – 8 jaar) is een structurele oplossing nodig. In de tabellen op de vorige pagina is in beeld gebracht wat het ruimtetekort van ISW Hoogeland is met en zonder gebruik van de ruimten (944 m²) bij Lentiz.

Bewegingsonderwijs (Zie bijlage voor een overzichtskaat van het bewegingsonderwijs)

ISW Hoogeland

De school heeft op basis van de prognose recht op 4,0 gymzalen in 2037 en 3,6 gymzalen in de huidige situatie. ISW Hoogeland heeft 4 gymzalen die zij volledig in gebruik hebben.

Lentiz Dalton & Lentiz Floracollege

De komende jaren heeft het Lentiz Floracollege voor ongeveer 16 klokuren capaciteit tekort in bewegingsonderwijs. Op korte termijn biedt de Balleringhal mogelijk een oplossing. Op lange termijn kan een nieuwe sportaccommodatie bij het Vakcollege+ op de Flora Campus Westland een oplossing bieden. Hierover zijn nog geen afspraken gemaakt met Lentiz. Dit is een mogelijkheid om nader te onderzoeken tijdens de business case-fase van het Vakcollege+.

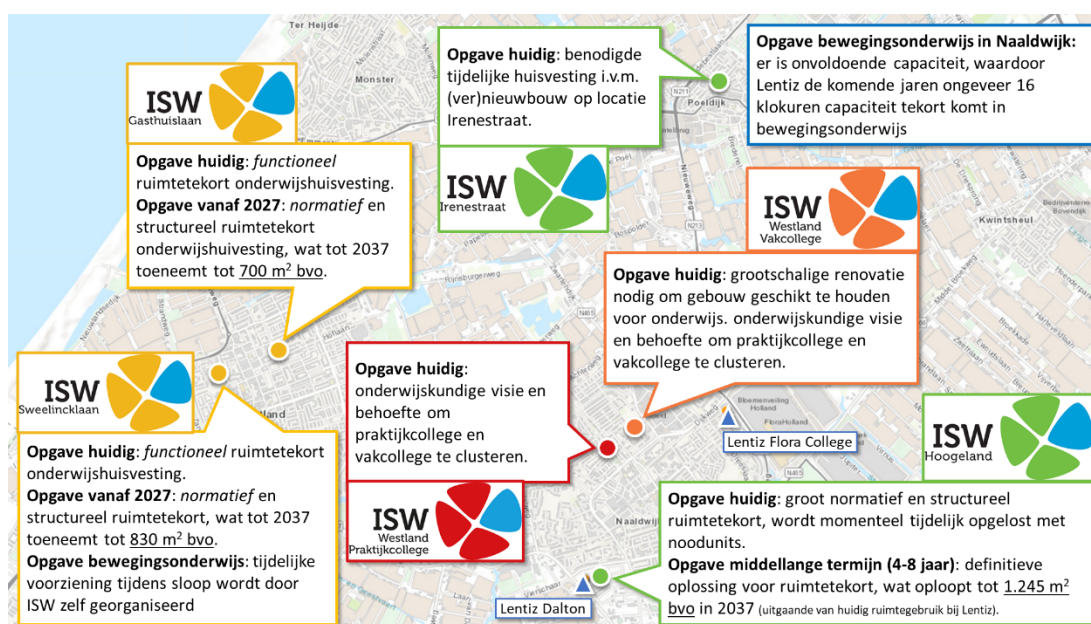
Sporthal De Pijl

Dit is een sporthal met 3 zaaldelen die volledig is volgeboekt, in gebruik door Lentiz en diverse basisscholen en sportverenigingen.

Sporthal Balleringhal

De hal is eigendom van Westlandia. Alleen handbal Westlandia gebruikt deze hal, er is nog voldoende capaciteit beschikbaar. De hal is van matige kwaliteit en zou enkel inzetbaar zijn voor korte termijn/ tijdelijke oplossingen voor bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs.

5.4. Overzicht van de opgaven

6. Huisvesting: de oplossingsrichtingen

In de voorgaande hoofdstukken is de toekomstvisie beschreven en is een beeld gegeven van de huidige situatie. Ook is in kaart gebracht dat er een grote groei verwacht wordt in het aantal leerlingen. Dit betekent dat er een uitdaging is om de leerlingen te kunnen huisvesten. De huidige schoolgebouwen hebben niet voldoende capaciteit en sluiten ook niet volledig aan bij de laatste ontwikkelingen. Met name de visie: “Vakmensen van de toekomst en doorlopende leerlijn met PO, MBO en bedrijfsleven” is een belangrijke pijler.

De opgaven zijn in voorliggend IHP vertaald naar projecten en onderzoeken als voorbereiding voor projecten. Deze zijn ingedeeld in een eerste en tweede tranche. De projecten en onderzoeken in de eerste tranche worden uitgevoerd tussen 2024 en 2027. De projecten in de tweede tranche worden tussen 2028 en 2031 uitgevoerd. Voor de tijdvakken 2032-2036 en 2037-2039 zijn nog geen opgaven bepaald.

6.1. Huisvestingsoplossing 's Gravenzande

In 's Gravenzande ontstaat vanaf 2027 een capaciteitsprobleem voor de onderwijshuisvesting in het voortgezet onderwijs. De prognoses laten zien dat de capaciteit zelfs al eerder onvoldoende zou kunnen zijn. Dit is in beeld gebracht in paragraaf 5.3.1.

Levensduurverlenging en uitbreiding ISW Sweelincklaan

De oplossing voor dit ruimtetekort wordt gezocht bij een uitbreiding op locatie ISW Sweelincklaan in combinatie met de levensduurverlenging in de tweede tranche. ISW en de gemeente hebben afgesproken dat de komende IHP-uitvoeringsperiode (2024-2027) wordt gebruikt om twee scenario's te onderzoeken: levensduur verlengende renovatie en vervangende nieuwbouw voor het gebouw van ISW Sweelincklaan. In beide gevallen zal uitbreiding nodig zijn voor het ruimtetekort van de twee ISW-locaties in 's-Gravenzande. Het voorkeursscenario en uitgangspunt is het gebouw behouden en renoveren, uit onderzoek zal moeten blijken of dit ook technisch, bouwkundig en financieel een realistisch scenario is. De uitkomst van het onderzoek zal uitwijzen wat de meest toekomstbestendige integrale oplossing is van het ruimtetekort in 's-Gravenzande bij ISW Gasthuislaan & ISW Sweelincklaan. De uitbreiding van ISW Sweelincklaan is dan bedoeld als oplossing voor het totale ruimtetekort wat er gaat zijn in 's Gravenzande. Op basis van de prognose van Pronexus zal dit ruimtetekort in 2027 ca. 300 m² zijn, maar dit loopt in 2037 op tot ruim 1.500 m². Het is belangrijk om deze situatie komende jaren goed te blijven monitoren om te voorkomen dat tijdelijke huisvesting noodzakelijk is.

Termijn	Project	Toelichting
2024-2027	Onderzoek scenario's ISW Sweelincklaan	Onderzoek naar scenario levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw en uitbreiding ISW Sweelincklaan
2028-2031	Levensduurverlenging en uitbreiding ISW Sweelincklaan	De precieze omvang en de mogelijkheden zullen op basis van nader onderzoek in de uitvoeringsperiode 2024-2027 moeten blijken.

Tijdelijke situatie bewegingsonderwijs ISW Sweelincklaan

Vanaf het moment dat de huidige gymzalen worden gesloopt zal een alternatieve voorziening voor het bewegingsonderwijs tijdelijk beschikbaar moeten zijn. Binnen de accommodaties bewegingsonderwijs van ISW is hier geen capaciteit voor. Afgesproken is dat ISW voorziet in de tijdelijke oplossing.

Onderzoek capaciteitstekort bewegingsonderwijs 's-Gravenzande

Het is nodig om te onderzoeken of en op welke wijze de capaciteit voor bewegingsonderwijs in 's-Gravenzande moet worden vergroot. De druk op de capaciteit neemt toe, de gemeente zal onderzoeken welke oplossingsvarianten mogelijk zijn, ook in combinatie met de behoeften van het primair onderwijs en sport in 's-Gravenzande.

Termijn	Project	Toelichting
2024-2027	Onderzoek bewegingsonderwijs 's-Gravenzande	Onderzoek naar oplossingsvarianten in combinatie primair onderwijs & sport

6.2. Huisvestingsoplossing Poeldijk

In Poeldijk is zoals benoemd de planvorming van het nieuwe 'De Expeditie' al ver gevorderd.

Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat

Deze tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat is nog niet georganiseerd en gefinancierd. Omdat een groot deel van de huidige huisvesting wordt gesloopt en de rest grondig wordt gerenoveerd is het niet mogelijk om tijdens de werkzaamheden de school op de huidige locatie open te houden. ISW heeft een ruimtestaat opgesteld met de minimaal benodigde ruimten. De mogelijkheden voor de tijdelijke huisvesting voor ongeveer 450 leerlingen en medewerkers worden momenteel onderzocht, waarbij gekeken wordt naar het benutten van bestaande en tijdelijk te plaatsen voorzieningen.

Termijn	Project	Toelichting
2024	Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat	De exacte omvang, locatie en daarbij behorende kosten worden door ISW en de gemeente Westland onderzocht.

6.3. Huisvestingsoplossing Naaldwijk

In Naaldwijk liggen diverse opgaven, knelpunten en ambities met onderlinge afhankelijkheden. Het grootste speerpunt in Naaldwijk is de realisatie van het Vakcollege+ en een sportaccommodatie, op de locatie van de Flora Campus Westland. Dit voorziet de leerlingen van de huidige, verouderde locatie Hoge Woerd van goede huisvesting en maakt de visie van één Vakcollege+ in synergie met het bedrijfsleven mogelijk. Bovendien komen met deze ontwikkelingen twee onderwijslocaties vrij, die oplossingen bieden in het grote ruimtetekort in het voortgezet onderwijs in Naaldwijk. Vanaf het moment dat het Vakcollege+ wordt opgeleverd komen het gebouw van ISW Praktijkcollege aan de Lage Woerd en van ISW

Vakcollege aan de Hoge Woerd vrij voor nieuwe invullingen. Het ruimtetekort in Naaldwijk doet zich voor bij ISW Hoogeland en Lentiz Floracollege:

- Bij ISW Hoogeland is sprake van een groot en toenemend ruimtetekort. Op de korte termijn, bij ingang van schooljaar 2023-2024, wordt hiervoor tijdelijke huisvesting geplaatst. Een structurele oplossing is echter noodzakelijk en kan mogelijk geboden worden in het gebouw aan de Lage Woerd.
- Het knelpunt voor het Lentiz Floracollege betreft onvoldoende capaciteit voor bewegingsonderwijs voor het voortgezet onderwijs.

Realisatie Vakcollege+ incl. sportaccommodatie

Het ISW Vakcollege+ wordt binnen de eerste tranche van voorliggend IHP gerealiseerd voor alle leerlingen vakcollege en praktijkcollege (incl. lwoo) van ISW. Het uitgangspunt is dat het Vakcollege+ wordt gerealiseerd op de Flora Campus Westland. De exacte plek op de locatie is nog niet definitief en de vaststelling van het nieuwe bestemmingsplan voor deze locatie moet nog plaatsvinden. ISW is al gestart met de planvorming, onder andere met het vormgeven van de onderwijskundige ambities. Het proces van de ontwikkeling van het Vakcollege+ vindt plaats in nauwe samenwerking tussen de gemeente en ISW.

Omvang van het Vakcollege+

Als uitgangspunt voor de omvang van het Vakcollege+ gelden de leerlingprognoses voor 2037. In 2037 hebben het vakcollege en praktijkcollege **samen 887 leerlingen**. Op basis van één vaste voet (550 m²) als nevenvestiging met spreidingsnoodzaak komt dit op een **ruimtebehoefte van 10.053 m² bvo**. Hierbij is ook de algemene vaste voet voor praktijkonderwijs (306 m² bvo) opgeteld. Verder is rekening gehouden met de verschillen in vierkante meters per leerling en vaste voeten voor de diverse vmbo-profielen en het praktijkonderwijs. De gemeente gaat in overleg met ISW over de te verwachte gevolgen van aantrekkingskracht en groei en wat dit betekent voor de omvang van het Vakcollege+.

Sportaccommodatie nabij Vakcollege+

Parallel aan de realisatie van het Vakcollege+ wordt ook een sportaccommodatie met mogelijk drie zaaldelen gerealiseerd. Deze zal in gebruik worden genomen door het Vakcollege+ (het Vakcollege+ heeft recht op 2,1 zaaldelen in 2037). De overige capaciteit kan een structurele oplossing bieden voor het bewegingsonderwijs van Lentiz Floracollege. Het uitgangspunt is dat deze sportaccommodatie in de avonden en weekenden ook voor sportverenigingen of eventueel het bedrijfsleven beschikbaar is. Op basis van deze uitgangspunten is een sporthal met drie zaaldelen een interessante invulling voor de sportaccommodatie. Een aandachtspunt hierbij is wel dat het bewegingsonderwijs in een sporthal t.o.v. afzonderlijke sportzalen kwaliteit inlevert op het gebied van akoestiek en diversiteit van de zaalindeling. Dit heeft te maken met de flexibele tussenwanden die minder geluidswerend zijn en waar geen sportattributen aan kunnen worden bevestigd. Uit onderzoek wat de gemeente gaat uitvoeren zal moeten blijken welke partijen gebruik gaan maken van de sportaccommodatie en wat de behoefte van deze partijen is. Hierna kan tot besluitvorming over het aantal benodigde zaaldelen en de invulling daarvan worden overgegaan.

Termijn	Project	Toelichting
2024-2027	Realisatie ISW Vakcollege+	Op basis van 887 leerlingen vakcollege en praktijkcollege incl. LWOO wordt de omvang van het Vakcollege+ 10.053 m ² bvo
2024-2027	Realisatie Sportaccommodatie bij Vakcollege+	Sportaccommodatie met 2 of 3 zaaldelen*

*De hoeveelheid zaaldelen zal blijken uit het behoefte onderzoek wat de gemeente bij Lentiz en sportverenigingen zal uitvoeren.

Inzet Ballerijhal voor bewegingsonderwijs Lentiz

Zoals benoemd kan de sportaccommodatie bij het Vakcollege+ een oplossing bieden voor het capaciteitstekort in het bewegingsonderwijs van Lentiz. Aangezien deze ontwikkeling nog enkele jaren op zich laat wachten is ook een tijdelijke oplossing nodig. De gemeente zal samen met Lentiz onderzoeken of de Ballerijhal een tijdelijke oplossing voor het bewegingsonderwijs van Lentiz kan bieden.

Realisatie nevenlocatie ISW Hoogeland in gebouw Lage Woerd

De noodlokalen bij ISW Hoogeland zijn slechts een tijdelijke, maar kwalitatieve oplossing voor het ruimtetekort. De noodlokalen voldoen aan de eisen voor een schoolgebouw en bieden, ondanks de tijdelijke aard, een goede plek voor de leerlingen van ISW Hoogeland. In de periode direct na het uitvoeringsprogramma van dit IHP, nadat het Vakcollege+ gereed is, zal het gebouw van ISW Praktijkcollege aan de Lage Woerd worden ingezet om het ruimtetekort bij ISW Hoogeland op te lossen. Het voorkeursscenario is dat Lage Woerd een brugklas mavo-havo-vwo locatie wordt van ISW Hoogeland, voor ca. 350 leerlingen. Dit sluit goed aan bij het landelijk onderwijsbeleid van brede brugklassen. In Lage Woerd is de capaciteit 3.824 m² bvo, excl. gym. Lage Woerd zal wel functioneel aangepast moeten worden om geschikt te zijn voor ander onderwijs dan praktijkonderwijs.

Oplossen capaciteitsproblemen door realisatie brugklaslocatie ISW Hoogeland in Lage Woerd

In dit scenario gaan alle brugklasleerlingen van ISW Hoogeland naar de locatie aan de Lage Woerd. In onderstaande tabel is uitgerekend wat dit betekent voor de ruimtebehoefte. Er is uitgegaan van het huidige aantal brugklasleerlingen en de groei zoals geprognoseerd door Pronexus. Daarnaast is gerekend met één algemene vaste voet van 550 m² op basis van een nevenvestiging met spreidingsnoodzaak. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of deze nevenlocatie inderdaad recht heeft op een algemene vaste voet, maar in het gebouw van Lage Woerd is hier in ieder geval voldoende capaciteit voor. De berekening laat zien dat er na

Brugklas Hoogeland - in Lage Woerd	Leerlingprognose Pronexus april 2023		
	2022	2027	2037
Aantal leerlingen	338	343	371
m ² ruimtebehoefte	2639	2670	2843
m ² tekort/overschot	1185	1154	981
3824 m ² BVO excl. gym			

nevenvestiging spreidingsnoodzaak, vaste voet 550 m²

de verplaatsing van de brugklasleerlingen van ISW Hoogeland naar de Lage Woerd nog een ruimteoverschot is. Invulling voor het ruimteoverschot wordt nog onderzocht.

Termijn	Project	Toelichting
2024-2027	Onderzoek aanpassing Lage Woerd	Voorbereiding op vrijkomen en aanpassen Lage Woerd als uitbreiding ISW Hoogeland, in de vorm van onderzoek.
2028-2031	Realisatie brugklaslocatie ISW Hoogeland in Lage Woerd	Lage Woerd in zijn geheel geschikt maken als brugklaslocatie voor ISW Hoogeland door middel van aanpassing.

Nieuwe invulling voor locatie Hoge Woerd

Vanaf het moment dat het Vakcollege+ gereed is zal ook locatie Hoge Woerd vrijkomen. Omdat dit een oud gebouw is, zal een grootschalige renovatie nodig zijn om dit gebouw geschikt te maken voor een nieuwe onderwijsfunctie. De gemeente zal de komende periode gebruiken om een toekomstige functie voor locatie Hoge Woerd te bepalen en verkent ook de mogelijkheden met belanghebbenden zoals ISW en het primair onderwijs en speciaal (voortgezet) onderwijs in Westland. Vanwege het toenemende aantal leerlingen in het onderwijs (PO, SO en VO) zal deze locatie nodig blijven om voldoende huisvestingscapaciteit te blijven bieden in de toekomst. Ook de groeiende groep Oekraïense en ISK-leerlingen zouden wellicht duurzaam ondergebracht kunnen worden in (een deel) van dit schoolgebouw.

Termijn	Project	Toelichting
2024-2027	Onderzoek nieuwe invulling locatie Hoge Woerd	Hoge Woerd komt vrij na oplevering van het Vakcollege+, er wordt onderzocht wat de nieuwe onderwijsinvulling voor deze locatie zal zijn en welke omvang de renovatie krijgt.

6.4. Samenvatting huisvestingsoplossingen

ISW en de gemeente hebben na de analyse van de opgaven en de visie op de toekomst voorgaande huisvestingsoplossingen geformuleerd om tot een robuust en toekomstbestendig aanbod van onderwijshuisvesting te komen op de langere termijn. In de eerste tranche is de grootste opgave, de realisatie van het Vakcollege+, inclusief een sportaccommodatie voor het bewegingsonderwijs bij de Flora Campus Westland. Dit sluit volledig aan bij de toekomstvisie om vakmensen voor de toekomst op te kunnen leiden in een doorlopende leerlijn met maatschappelijke partners en het bedrijfsleven. Ook is het noodzakelijk om toekomstige groei van leerlingen op te kunnen vangen. Daarnaast worden onderzoeken uitgevoerd voor diverse locaties.

In de onderstaande tabel zijn de huisvestingsoplossingen en onderzoeken in één tabel, op volgorde van termijn, opgesomd. De reeds in gang gezette projecten zijn oranje gemarkeerd.

Opgaven 2024-2027		Projecten 2024-2027	
1.	Vervangende huisvesting ISW Irenestraat	1.	Nieuwbouw De Expeditie
2.	Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat – varianten uitzoeken & uitvoeren	2.	Uitvoering tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat
3.	Vervanging twee gymzalen ISW Sweelincklaan	3.	Nieuwbouw twee gymzalen ISW Sweelincklaan
4.	Vervangende huisvesting Hoge Woerd (Vakcollege)	4+5	Vakcollege+ en sportaccommodatie op de Flora Campus <ul style="list-style-type: none">- Vervangt Hoge- en Lage Woerd- Brugklas ISW Hoogeland kan na oplevering naar Lage Woerd- Herontwikkelingspotentie Hoge Woerd- Sportaccommodatie biedt ook ruimte aan Lentiz en breder gebruik op de campus
5.	Centraliseren Vakcollege & Praktijkcollege nabij arbeidsmarkt		
6.	Toenemende druk op capaciteit bewegingsonderwijs in 's-Gravenzande bij ISW Gasthuislaan en ISW Sweelincklaan vanwege medegebruik door PO.		
7a.	Voorbereiding op vrijkomen en aanpassen Lage Woerd als uitbreiding ISW Hoogeland		
8a.	Voorbereiding op levensduurverlenging en uitbreiding ISW Sweelincklaan	6.	Onderzoek naar oplossingsvarianten in combinatie primair onderwijs & sport
9a.	Hoge Woerd komt vrij na oplevering Vakcollege+	7a.	Onderzoek naar de benodigde aanpassing Lage Woerd
		8a.	Onderzoek naar scenario levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw en uitbreiding ISW Sweelincklaan
		9a.	Onderzoek nieuwe onderwijsinvulling locatie Hoge Woerd
Opgaven 2028-2031		Projecten en kansen 2028-2031	
7b.	Permanente oplossing van ruimtetekort ISW Hoogeland	7b.	Brugklas Hoogeland kan naar Lage Woerd vanwege realisatie Vakcollege+
8b.	Einde levensduur ISW Sweelincklaan en capaciteitsuitdaging 's Gravenzande: <ul style="list-style-type: none">- ISW Sweelincklaan- ISW Gasthuislaan	8b.	ISW Sweelincklaan: <ul style="list-style-type: none">- Levensduurverlenging- Uitbreiding capaciteit voldoende voor zowel ISW Sweelincklaan als ISW Gasthuislaan
9b.	Gebouw Hoge Woerd komt vrij – dit gebouw krijgt een nieuwe onderwijsinvulling.	9b.	Uitvoeren aanpassing en renovatie Hoge Woerd voor nieuwe onderwijsinvulling.
Opgaven 2032-2035 en 2036-2039		Projecten en kansen 2032-2035 en 2036-2039	
Op dit moment zijn er nog geen opgaven bepaald. Het IHP wordt tweejaarlijks geactualiseerd. Nieuwe onderwijskundige en demografische ontwikkelingen worden hierin meegenomen.			

7. Investeringsplan van het IHP

Het realiseren van toekomstbestendige onderwijshuisvesting vraagt om een omvangrijke investering. Investerings die gedaan moeten worden vanuit de wettelijke taak van gemeenten en schoolbesturen. Voor de investeringen van het IHP wordt gerekend met taakstellende budgetten op basis van kengetallen, die als basis dienen voor opname in de gemeentelijke begroting. De manier waarop met deze budgetten wordt omgegaan wordt nader toegelicht in paragraaf 7.1.1. De totstandkoming van de kengetallen waarop de budgetten zijn gebaseerd wordt behandeld in paragraaf 7.3.1.

Gemeente en schoolbesturen onderschrijven het principe van het doen van een financiële bijdrage vanuit haar wettelijke mogelijkheden. Vanuit deze gedachte is overeengekomen dat het schoolbestuur onder voorwaarden een eigen bijdrage levert aan de investeringskosten. Een eigen bijdrage van schoolbesturen voor de bovenwettelijke ambitie van een energieneutraal gebouw is redelijk mits kwalitatief gekwantificeerd en langjarig te dragen door het betreffende schoolbestuur. De wijze van kwantificering van de eigen bijdrage per opgave wordt toegelicht in paragraaf 7.2.2.

In voorliggend hoofdstuk zijn de omschrijving van de investeringen en de manier waarop wordt omgegaan met deze investeringen gedeeltelijk uit het IHP primair onderwijs (PO) Westland overgenomen en aangepast naar de situatie van het VO. Voor het IHP voortgezet onderwijs (VO) is afgesproken hier op een vergelijkbare wijze mee om te gaan.

7.1. Investeringsniveaus nieuwbouw onderwijshuisvesting

Het realiseren van onderwijshuisvesting begint bij het vaststellen van een reëel budget voor de ontwikkeling en bouw van een school. Landelijk vindt hier veel discussie over plaats. Wat is reëel wetende dat de bouwmarkt erg grillig is, gelet op de toenemende behoefte en tegelijkertijd schaarste van materialen en personeel. Niet onhaalbaar, maar het vraagt om een goede voorbereiding en aanbesteding met reële budgetten om over te kunnen gaan tot gunning.

7.1.1. Een reëel en taakstellend budget per opgave

In voorliggend IHP VO Westland is per opgave op basis van kengetallen een reëel en taakstellend budget opgenomen (zie paragraaf 7.3.1). Dit budget is taakstellend tijdens de ontwerpfasen van de opgave. Dat wil zeggen: de bouwheer (het schoolbestuur) stuurt tijdens de ontwerpfase op dit budget. Indien bij een kostenraming van een ontwerpfase-afronding blijkt dat dit budget wordt overschreden, dan gaat men terug naar de ontwerpafel om bezuinigingen door te voeren. In het geval dat het niet haalbaar is om te bezuinigen tot *binnen* het in dit IHP genoemde budget, dan treedt bouwheer in overleg met gemeente. Aanbesteding van uitvoerende partijen gebeurt op basis van een ontwerp wat past binnen de budgettaire kaders.

Pas na aanbesteding, die afhankelijk is van de marktomstandigheden, is er zicht op de werkelijke investeringskosten van de opgave. Bij budgetoverschrijding wordt kritisch gezocht

naar mogelijkheden om het ontwerp te wijzigen en kosten te drukken. Indien na de mogelijke wijzigingen nog een budgetoverschrijding overblijft dan komt deze voor rekening van de gemeente. Het schoolbestuur draagt niet het financiële risico van eventuele overschrijdingen bij een aanbesteding, maar heeft wel de taak om, in geval van overschrijding van het budget, redelijkerwijs bezuinigingen aan te wijzen. Bij een positief aanbestedingsresultaat (onderschrijding van het budget), gaat na oplevering van het project het overgebleven budget terug naar de gemeente.

7.1.2. *Investeringsniveaus*

De gemeente en het schoolbestuur zien kansen voor het gezamenlijk investeren in onderwijshuisvesting. We onderscheiden 4 investeringsniveaus, zoals ook benoemd in het IHP primair onderwijs

Niveau 1: onderhoud en (vervangende) nieuwbouw. Volgens het huidige wettelijk kader Gemeente en schoolbesturen voorzien beide in hun eigen verantwoordelijkheid voor realisatie en instandhouding van onderwijshuisvesting. Tijdens de exploitatieperiode is het schoolbestuur volledig verantwoordelijk. Bij uitbreiding of bij een vervangingsvraag na 40 of 50 jaar is de gemeente verantwoordelijk voor de volledige investering in nieuwbouw. Schoolbesturen onderhouden en exploiteren de scholen zodanig dat deze de levensduur halen. Er worden geen afspraken gemaakt over het langer in stand houden van bestaande schoolgebouwen middels tussentijdse investeringen.

Niveau 2: nieuwbouw, uitbreiding en transformatie. Hierbij investeren gemeente en schoolbesturen tijdig in het aanpassen van scholen in de technische en functionele kwaliteit. Dit doen zij in overleg en beide vanuit haar eigen wettelijke verantwoordelijkheid en financieel kader. Er wordt efficiënt gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid van renovatie. De scope van deze investeringen is net als bij nieuwbouw 50 jaar.

Niveau 3: nieuwbouw, uitbreiding, transformatie & upgrade. Naast de maatregelen als genoemd onder investeringsniveau 2, investeert het schoolbestuur waar mogelijk samen met de gemeente in het verbeteren van de technische staat en functionaliteit passend bij hedendaags onderwijs en het binnenklimaat tijdens de exploitatiefase. Deze upgrade verbetert de kwaliteit voor een periode van tenminste 25 jaar. Bij levensduur verlenging boven de 50 jaar ontstaat de mogelijkheid van medebekostiging door de gemeente op basis van haar bestaande wettelijke taak. Dit vraagt wel om het naar voren halen van de investering, maar leidt tot een verbetering van de algehele kwaliteit van onderwijshuisvesting. Met dezelfde middelen meer kwaliteit.

De investeringen leiden tot een gezonde exploitatie van een kwalitatief goed gebouw. Er wordt een tussentijdse kwaliteitsverbetering gerealiseerd waarmee er wordt voorkomen dat er langdurig klachten en functionele problemen blijven bestaan, die pas bij een transformatie of nieuwbouw worden opgelost. Hiervoor geschikte gebouwen hebben een toekomstwaarde die deze investering rendabel maakt. In samenwerking tussen gemeente en schoolbestuur wordt middels een business case voorzien in een onderbouwing voor de investering.

Niveau 4: verduurzamen. Gemeente en schoolbesturen zetten in op het verduurzamen van de schoolgebouwen, waarbij in gezamenlijkheid wordt gekeken naar de bekostigingsgrondslagen en de mogelijkheden voor voorfinanciering van de investeringen. Feitelijk zou voor iedere school een business case ontwikkeld kunnen worden om zo te investeren in het Parijs-proof maken van de scholen die voorlopig niet in aanmerking komen voor nieuwbouw, transformatie of een upgrade.

Extra ambities kosten geld

Extra ambities omvatten maatregelen zoals een beter binnenklimaat, toepassen van circulaire ontwerpprincipes en onderhoudsarme materialen. De maatregelen zijn niet geheel te bekostigen uit een verdieneffect van de exploitatie. Door energiezuinige maatregelen te treffen heeft dit een positief effect op de exploitatie. Echter het onderhoud voor de benodigde installaties is hoger. Daarnaast is het bekend dat de bekostiging van de exploitatie onvoldoende is en investeringen dan ten koste gaan van de primaire onderwijsstaak. Om de balans te herstellen is het wel van belang om te investeren en het mogelijk te maken de schoolgebouwen efficiënt te kunnen exploiteren.

Aanvullende kosten per vierkante meter extra ambities

Extra ambities in kwaliteit, levensduur en exploitatie leiden tot verhoogde kosten per vierkante meter. Bij het opstarten van de individuele opgaven en bijbehorende business cases zullen gemeente en schoolbestuur bepalen welke aanvullende maatregelen worden gekozen en hoe deze worden bekostigd.

7.2. Kostenverdeling

In voorliggend IHP VO Westland zijn afspraken gemaakt over hoe wordt omgegaan met de kostenverdeling van extra ambities. Deze aanpak is in onderstaande paragraaf omschreven.

De gemeente ontvangt een rijksbijdrage in het gemeentefonds, maar landelijk is bekend dat deze storting ontoereikend is. Echter, de wettelijke verantwoordelijkheid maakt dat investering toch moeten worden gedaan. Om dit efficiënt te doen is de werkwijze van dit IHP ontwikkeld: het integraal ontwikkelen van onderwijshuisvestingsprojecten. Ook de schoolbesturen ontvangen rijksmiddelen voor de materiële instandhouding van hun gebouwen waarvan ook bekend is dat de middelen voor (oude) gebouwen met een hoge exploitatielast niet toereikend zijn om deze op het juiste niveau in stand te houden. Laat staan de tussentijdse functionele verbeteringen waar ook de schoolbesturen verantwoordelijk voor zijn.

Door de verantwoordelijkheid van schoolbesturen en gemeente middels het IHP aan elkaar te binden, ontstaan kansen voor financiële efficiëntie. Zo kan door gezamenlijk te investeren tijdens de exploitatiefase de levensduur van een gebouw worden verlengd. Dit vermijdt de traditionele aanvraag voor nieuwbouw na afloop van de financiële levensduur van 50 jaar (eerdere afschrijvingstermijn 40 jaar). Een golf van nieuwbouwaanvragen wordt voorkomen door in gezamenlijkheid tussen gemeente en schoolbestuur de echt noodzakelijke investeringen vast te stellen. Die noodzakelijke investeringen voor het VO incl. bewegingsonderwijs zijn verwerkt in dit IHP.

7.2.1. *Bekostiging extra ambities*

Gemeente en schoolbesturen onderschrijven het principe van het doen van een financiële bijdrage vanuit haar wettelijke mogelijkheden. Een deel van de investering is in te verdienen op de exploitatie – dit bepaalt de hoogte van de eigen bijdrage door het schoolbestuur. In de praktijk wordt per project onderzocht wat een reële en rechtmatige bijdrage is. Zo wordt een onnodige claim op de gemeentelijke middelen voorkomen, wetende dat een bijdrage vanuit de schoolbesturen ook reëel is. Een eigen bijdrage van schoolbesturen voor de bovenwettelijke ambitie van een energieneutraal gebouw is redelijk mits kwalitatief gekwantificeerd en langjarig te dragen door het betreffende schoolbestuur. Vooralsnog wordt ervan uitgegaan dat een investeringsbijdrage van 5% tot 8% mogelijk is. Voor andere bijdragen aan de stichtingskosten bij nieuwbouw is in beginsel geen juridisch en/ of inhoudelijke grond.

7.2.2. *Bepaling van de eigen bijdrage schoolbesturen*

De uiteindelijke hoogte van de eigen bijdrage zal afhangen van de project specifieke meerjarige terugverdieneffecten op de daadwerkelijke vrijvallende/verminderde onderhoudskosten en energiebesparingen en is. Als uitgangspunt voor het kwantificeren van de eigen bijdrage kan het terugverdieneffect op de exploitatie conform de total cost of ownership methodiek (TCO-methodiek) door middel van een Netto Contante Waarde berekening (NCW) worden bepaald. Hierbij wordt naast exploitatievoordelen (lagere energielasten) ook rekening gehouden met de kosten voor instandhouding en afschrijvingen.

De betreffende TCO-berekening wordt per opgave opgesteld op basis van de uitkomsten van de eerste ontwerpfase (Voorontwerp, VO-fase). Het ontwerpteam krijgt opdracht om een rapportage op te stellen waarin verschillende ENG energieconcepten ten opzichte van bouwbesluit en BENG worden doorgerekend. In deze TCO-rapportage dienen tenminste inzichtelijk gemaakt te worden:

- De aanvullende investeringskosten
- De exploitatiekosten (meerjarig)
- Milieulasten (CO₂ uitstoot)
- Levensduurkosten middels een Netto Contante Waarde (NCW) benadering

De NCW vormt het kwalitatieve uitgangspunt waarmee op bestuurlijk niveau in de definitieve ontwerpfase (DO-fase) een afspraak gemaakt wordt over een voor het specifieke project onderbouwde eigen bijdrage vanuit een schoolbestuur.

7.3. Investerings eerste en tweede tranche IHP

Voor de eerste twee tranches zijn de investeringsbedragen per project indicatief (op basis van kengetallen) doorgerekend. Zo ontstaat er een meerjaren investeringsplanning op basis waarvan gemeente en schoolbestuur (financieel) beleid kunnen aansturen.

7.3.1. Kwaliteitsniveau en investeringsbedrag

Het kwaliteitsniveau voor de nieuwbouw van VO-onderwijshuisvesting wordt geharmoniseerd met het kwaliteitsniveau van het IHP PO Westland. Zie bijlage Kwaliteitsniveau. Nieuwbouw wordt energieneutraal (ENG) gerealiseerd en voldoet aan Frisse Scholen Klasse B. Het uitgangspunt is het realiseren van functionele, gezonde schoolgebouwen met een goed binnenklimaat. Gebouwen zijn bovendien toekomstbestendig, duurzaamheid speelt een belangrijke rol. Ook is er aandacht voor circulariteit, natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie. In de berekening van het budget wordt rekening gehouden met een regiotoeslag van West Nederland (5% t.o.v. regio 's-Hertogenbosch).

Het kengetal voor het taakstellend budget is gebaseerd op het kostenniveau uit het IHP PO 2021 van € 3.062 per m², dit is met 4,92% geïndexeerd naar €3.212,65 (IHP PO Westland). Voor het VO is een vergelijkbaar kostenniveau uitgerekend¹, een kengetal waarvoor het in dit IHP omschreven kwaliteitsniveau te realiseren is. Er wordt onderscheid gemaakt tussen huisvesting voor mavo/havo/vwo en voor vmbo/praktijk. De huisvesting voor vmbo/praktijk is immers duurder, vanwege de praktijkruimten met o.a. hogere plafonds en zwaardere gebouwinstallaties.

Taakstellende budgetten nieuwbouw, prijspeil 1-1-2023

- Budget VO – mavo/havo/vwo € 3.137,- per vierkante meter bvo, incl. btw
- Budget VO – vmbo/praktijk € 3.368,- per vierkante meter bvo, incl. btw

Net als in het IHP PO is het budget ook om te rekenen naar transformatie en upgrade. De budgetten voor deze ingrepen worden uitgedrukt in een percentage van het nieuwbouwbudget, deze percentages zijn overgenomen uit het IHP PO Westland. De budgetten zijn indicatief en sterk afhankelijk van de kwaliteit van het betreffende gebouw en de benodigde aanpassingen om de levensduur met 25 of 50 jaar te verlengen. Op basis van een verdiepingsonderzoek en business case kan het definitieve budget worden bepaald.

Prijspeil 2022	VO mavo/havo/vwo	VO vmbo/praktijk
Transformatie		
70% van nieuwbouw, levensduur verlenging 50 jaar	€ 2.196,- per m ² bvo	€ 2.358,- per m ² bvo
Upgrade		
50% van nieuwbouw, levensduur verlenging 25 jaar	€ 1.569,- per m ² bvo	€ 1.684,- per m ² bvo

¹ Het kostenniveau is berekend op basis van de HEVO kostenconfigurator, die jaarlijks wordt bijgesteld aan de hand van tientallen werkelijke aanbestedingen in het voortgezet onderwijs.

Indexering taakstellend budget

Voor de berekening van de investeringskosten voor de opgaven uit voorliggend IHP is indexering noodzakelijk. Hiervoor wordt uitgegaan van indexering op basis van gegevens van de BDB. Indexering jaarlijks vanaf 2023: 3,5 %².

In de business case fase en ook later in de definitie- en ontwerpfase zullen de investeringskosten opnieuw berekend moeten worden op basis van de precieze eisen aan de gebouwen en de dan geldende kostenniveaus. Ook dienen de eventuele financiële gevolgen van de nieuwe omgevingswet (vanaf 2024) verwerkt te worden in begrotingen – daarmee is nu nog geen rekening gehouden.

7.3.2. Investeringskosten eerste tranche

In de eerste tranche zijn zes projecten opgenomen. Drie projecten zijn reeds in gang gezet. De nieuwbouw van De Expeditie incl. benodigde tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat en de nieuwbouw van twee gymzalen van ISW Sweelincklaan (hiervoor is het volledige budget ook reeds gevoteerd). De indicatieve investeringskosten voor de nieuwbouw van het Vakcollege+ en bijbehorende sportaccommodatie worden in de komende alinea's toegelicht. De laatste projecten in de eerste tranche zijn het uitbreiden van de mogelijkheden voor bewegingsonderwijs voor ISW Gasthuislaan en onderzoek naar de aanpassing van ISW Lage Woerd en Hoge Woerd. Omdat hiertoe eerst onderzocht moet worden welke ingrepen in beide opgaven benodigd zijn, zijn hier nog geen indicatieve kosten aan verbonden.

De Expeditie

Voor het VO-gedeelte in de nieuwbouw van De Expeditie is € 13.460.000,- beschikbaar, € 8.360.000,- is al gevoteerd. € 5.100.000,- moet nog gevoteerd worden en is opgenomen in het Meerjarig Investeringsplan (MIP). Dit begrootte bedrag wordt gevoteerd zodra duidelijk is op welke wijze de tijdelijke huisvesting voor ISW Irenestraat ingevuld gaat worden.

Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat

Voor de tijdelijke huisvesting van ISW Irenestraat (tijdens de uitvoering van De Expeditie) loopt momenteel nog het onderzoek, daarom is hier nog geen bedrag voor begroot.

Indicatieve investeringskosten Vakcollege+

Op basis van de in hoofdstuk 6 berekende ruimtebehoefte van **10.053 m²** voor 887 leerlingen praktijkcollege en vakcollege kan onderstaand indicatief investeringsbedrag worden berekend. Deze berekening is gemaakt op basis van het geïndexeerde budget voor 2026:
€ 3.734,16 per m² bvo voor VO – vmbo/praktijk.

Vakcollege+
prijspeil 2026

€ 37.539.529,- investeringskosten incl. btw

² Dit is de indexering die BDB verwacht tussen juni 2023 en juni 2024. Verder kijkt BDB niet vooruit.

Indicatieve investeringskosten sportaccommodatie

Er zijn nog geen eisen omschreven aan de sportaccommodatie, zoals de omvang en de aanwezigheid van een kantine en tribune, de hoogte van het plafond, etc. Om toch een indicatie te geven van de investeringskosten is gerekend met een kengetal uit het bouwkostenkompas 2023 voor een sporthal met drie zaaldelen: € 3.430,- per m² investeringskosten incl. btw. Geïndexeerd naar 2026 betreft dit **€ 3.759,54**. De omvang van een sporthal met een sportvloer van 44 x 24 meter is doorgaans tussen de 2.000 en 2.200 m² bvo (incl. sportkantine en gemiddelde tribune). Voor deze indicatieve kostenberekening wordt uitgegaan van **2.100 m² bvo**.

Sporthal 3 zaaldelen € 7.895.040,- investeringskosten incl. btw
prijspeil 2026

Projecten 2024 - 2027		Investeringskosten
		Incl. btw
1	Nieuwbouw De Expeditie (VO-gedeelte)	€ 13.460.000,-
2	Tijdelijke huisvesting ISW Irenestraat	Kosten worden z.s.m. begroot op basis van gekozen scenario
3	Nieuwbouw twee gymzalen Gevoteerd	€ 4.023.000,-
4	Nieuwbouw Vakcollege+ op de Flora Campus Budget investering 2026	€ 37.539.529,-
5	Nieuwbouw sporthal met 3 zaaldelen op de Flora Campus Budget investering 2026	€ 7.895.040,-
6	Uitbreiden mogelijkheden bewegingsonderwijs ISW Gasthuislaan 's-Gravenzande	€ 50.000,-
7a	Onderzoek aanpassing Lage Woerd t.b.v. inhuizing brugklas ISW Hoogeland	€ 50.000,-
8a	Onderzoek naar scenario levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw en uitbreiding ISW Sweelincklaan	€ 50.000,-
9a	Onderzoek nieuwe onderwijsinvulling locatie Hoge Woerd	€ 50.000,-

7.3.3. Investeringskosten tweede tranche

In de tweede tranche zijn twee projecten opgenomen: de aanpassing van Lage Woerd en de levensduurverlenging en uitbreiding van ISW Sweelincklaan.

Aanpassing locatie Lage Woerd

In de tweede tranche wordt locatie Lage Woerd aangepast ten behoeve van het huisvesten van de tweejarige brugklas van ISW Hoogeland. Hier zullen aanpassingen nodig zijn op bouwkundig en installatietechnisch vlak, omdat de indeling van het gebouw zal wijzigen voor de nieuwe gebruiker. Hoewel de bouwkundige aanpassingen wellicht redelijk beperkt zullen zijn (Lage Woerd is immers nog een kwalitatief goed onderwijsgebouw), is het aannemelijk dat

er installatietechnisch meer ingrepen nodig zijn. Het gebruik en de functie van de ruimten zullen immers veranderen, wat veel betekent voor de warmte- en installatievraag in die ruimten. Bovendien zullen ruimten samengevoegd en/of gesplitst worden als gevolg van de verschillen in ruimtebehoeften voor een brugklas havo/vwo t.o.v. een praktijkles in het praktijkonderwijs.

Om in voorliggend IHP een indicatie te geven van de benodigde kosten is erg lastig, aangezien nog niet duidelijk is welke aanpassingen nodig gaan zijn en wat exact de huidige (bouwkundige en technische) staat van het gebouw is. De financiële vertaling van deze opgave zal dus volgen naar aanleiding van het in de eerste tranche uit te voeren onderzoek.

Aanpassing en renovatie Hoge Woerd

Ook locatie Hoge Woerd zal aangepast worden naar een nieuwe onderwijsinvulling. Het is nog niet duidelijk wat de precieze invulling zal zijn en welke ingrepen benodigd zijn voor de renovatie. Daarom zijn aan deze opgave nog geen kosten gekoppeld.

Levensduurverlenging en uitbreiding ISW Sweelincklaan

In de tweede tranche is de grootste opgave de levensduurverlenging en uitbreiding van ISW Sweelincklaan. In dit project wordt ook rekening gehouden met het ruimtetekort van ISW Gasthuislaan. In de herijking van dit IHP zal vastgesteld moeten worden voor hoeveel leerlingen dit gebouw geschikt moet zijn en dus wat de omvang moet worden. Ten behoeve van een indicatieve berekening in voorliggend IHP wordt uitgegaan van een levensduurverlenging van het gehele **ISW Sweelincklaan (4.838 m²)**. Daarbij wordt opgeteld het ruimtetekort wat ISW Sweelincklaan en ISW Gasthuislaan volgens de prognose in 2027 gezamenlijk hebben (zie paragraaf 5.3.1). Deze berekening komt uit op een **uitbreidingsbehoefte van 1.532 m² bvo**.

Voor de levensduurverlenging wordt het budget voor een transformatie aangehouden (VO – mavo/havo/vwo). Geïndexeerd naar 2029 betreft dit **€ 2.699,- per m² bvo**. De indicatieve investeringskosten voor het uitbreidingsdeel (nieuwbouw) bedragen de hierboven benoemde uitbreidingsbehoefte vermenigvuldigd met het voor 2029 geïndexeerde budget nieuwbouw (VO – mavo/havo/vwo) van **€ 3.856,- per m² bvo**.

ISW Sweelincklaan
prijspeil 2029

€ 18.966.977,- investeringskosten incl. btw

Scenario vervangende nieuwbouw voor ISW Sweelincklaan

Zoals toegelicht in paragraaf 6.1 wordt in de eerste tranche onderzocht of levensduur verlengende renovatie (het voorkeursscenario) inderdaad financieel en bouwkundig het beste scenario is voor ISW Sweelincklaan. Mocht uit dit onderzoek blijken dat nieuwbouw voor ISW Sweelincklaan onvermijdelijk of het meest voor de hand liggende is, dan zijn daarbij de investeringskosten op basis van het budget voor nieuwbouw van toepassing. De totale investering voor vervangende nieuwbouw voor ISW Sweelincklaan incl. de benodigde

uitbreiding resulteert in een investeringsbedrag van € 24.563.828 incl. btw, prijspeil 2029, voor 6.370 m² bvo.

Projecten 2028-2031		Investeringskosten
		Incl. btw.
7b	Uitvoering aanpassing Lage Woerd t.b.v. inhuizing brugklas ISW Hoogeland	PM*
8b	Levensduurverlenging ISW Sweelincklaan, incl. uitbreiding capaciteit t.b.v. ISW Gasthuislaan <i>Budget investering 2029</i>	€ 18.966.977,-
9b	Uitvoeren aanpassing en renovatie Hoge Woerd voor nieuwe onderwijsinvulling.	PM**

** De indicatieve investeringskosten zullen moeten blijken n.a.v. het in de eerste tranche uit te voeren onderzoek naar locatie Lage Woerd.

* Omdat nog niet duidelijk is welke aanpassingen nodig zijn en welke ingrepen uitgevoerd moeten worden voor levensverlenging, is hier nog geen bedrag aan gekoppeld. Bovendien zal de invulling van Hoge Woerd niet specifiek voor VO zijn, het kan ook voor (V)SO of PO zijn.

7.3.4. Voorbereidingskredieten

Bij ieder project hoort ook een voorbereidingskrediet. Het eerste project waar een voorbereidingskrediet beschikbaar zal worden gesteld is het Vakcollege+. Een voorbereidingskrediet bedraagt 8% van de totale investeringskosten. Voor het Vakcollege+ geldt: 4% van wordt beschikbaar in 2024 en 4% in 2025.

7.3.5. Uitgesloten van de investeringskosten

De investeringskosten die zijn benoemd in voorgaande paragrafen betreffen enkel de investeringskosten voor de bouw van de projecten. Kosten die hier niet bij zijn gerekend zijn:

- Kosten voor het beschikbaar stellen van een bouwrijpe locatie incl. benodigde ontheffingen (zoals flora & fauna) indien van toepassing;
- Benodigde aanpassingen aan de openbare ruimte, parkeren en verkeerskundige infrastructuur;
- Ambtelijke voorbereidingskosten.

Deze kosten komen voor rekening van de gemeente.

Bijlage Kwaliteitsniveau

Dit kwaliteitsniveau is overgenomen uit het raadsvoorstel van het IHP PO Westland.

Het IHP brengt investeringsverantwoordelijkheid van de gemeente en de exploitatieverantwoordelijkheid van schoolbesturen bij elkaar.

Gemeente en schoolbesturen zijn beide verantwoordelijk voor het investeren in onderwijshuisvesting. De gemeente bij nieuwbouw met als alternatief renovatie. De schoolbesturen voor onderhoud en functionele aanpassingen tijdens de levensduur van het gebouw. Door samen plannen te maken zijn schoolbesturen in staat tijdig de onderhoudswerkzaamheden te wijzigen als er perspectief is op vernieuwing. Een mogelijke besparing kan vervolgens in worden gezet bij de nieuwbouw of renovatie. Daarnaast kan de gemeente overwegen mee in te investeren in renovatie voorafgaand aan het einde van de levensduur om zo de levensduur te verlengen en daarmee nieuwbouw uit te stellen. De samenwerking tussen gemeente en schoolbesturen leidt tot efficiënter investeren.

2.1 Frisse Scholen Klasse B heeft een positief effect op het leerklimaat met verbetering van de leerprestaties

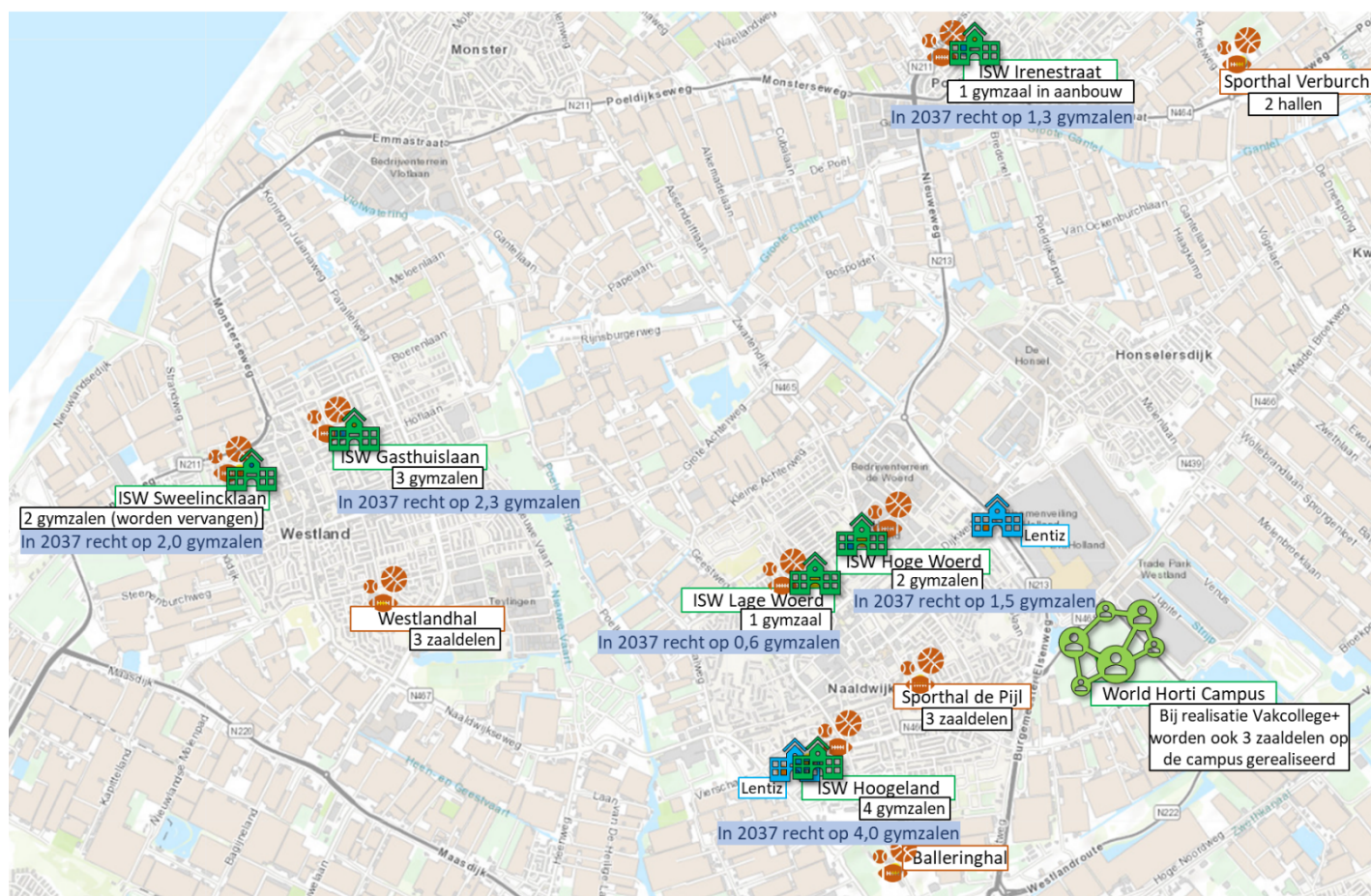
van kinderen en werkomgeving van docenten tot gevolg.

In opdracht van het ministerie van BZK is door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een kwaliteitskader voor nieuwe scholen ontwikkeld, het Programma van Eisen Frisse Scholen (2021). Het schetst de technische eisen die nodig zijn om te komen tot een gezonde school ofwel een goed binnenklimaat. Een goed binnenklimaat heeft een positief effect op de gezondheid, leerprestaties en daarmee het functioneren van leerlingen en onderwijzend personeel. Onderdeel van het Programma van Eisen zijn eisen voor de luchtkwaliteit en daarmee ventilatie. Verbeterde ventilatie beperkt de kans op overdracht van virussen (waaronder uiteraard COVID). Hoewel het Programma van Eisen Frisse scholen drie ambitieniveaus voorstelt klasse C (Voldoende), klasse B (Goed), en klasse A (Uitmuntend) achten de schoolbesturen en het college klasse B als ruim voldoende voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Dit sluit aan bij de landelijke trend in te zetten op Frisse Scholen klasse B.

2.2 Het gemeentelijk vastgoed moet in 2040 volledig energieneutraal zijn.

In de Omgevingsvisie 2.0 (oktober 2020) staat genoemd dat het gemeentelijk vastgoed in 2040 volledig energieneutraal moet zijn. Onderwijshuisvesting is gemeentelijk vastgoed. Om deze doelstelling te halen is het efficiënt minimaal de natuurlijke investeringsmomenten te benutten voor het realiseren van energie neutrale gebouwen (ENG). Dat betreft de momenten waarop nieuwbouw of renovatie wordt gepleegd. Om die reden wordt in het IHP voorgesteld in te zetten op ENG bij nieuwbouw en voor zover technisch en economisch uitvoerbaar bij renovatie. Bij de uitvoering van het IHP blijven gemeente en schoolbesturen in gesprek over de mogelijkheden om ook te verduurzamen tijdens de exploitatieperiode van een schoolgebouw.

Bijlage overzichtskaart bewegingsonderwijs

Bijlage Tabel ruimte-uitdagingen VO Westland

Kern	Naaldwijk			s Gravenzande		Poeldijk	Totaal
Locatie	ISW Hoge Woerd	ISW Lage Woerd	ISW Hoogeland	ISW Gasthuislaan	ISW Sweelincklaan	ISW Irenestraat	
Onderwijs	VMBO BL/KL & VMBO KL extra	VMBO BL extra	MAVO-HAVO-VWO	HAVO-VWO-GYMN	Kader-MAVO-HAVO Montessori M-H-V	Kader-MAVO-HAVO	
2022							
Leerlingen	388	292	1800	1073	650	410	
Ruimtebehoefte	4924 m ²	3327 m ²	11840 m ²	6955 m ²	4636 m ²	3149 m ²	
Overschot/tekort	1793 m ²	497 m ²	-308 m ²	216 m ²	202 m ²	182 m ²	2582
2037							
Leerlingen	549	338	1975	1227	814	530	
Ruimtebehoefte	6588 m ²	3718 m ²	12896 m ²	7875 m ²	5666 m ²	3910 m ²	
Overschot/tekort	129 m ²	106 m ²	-1364 m ²	-704 m ²	-828 m ²	-579 m ²	-3240
Gebouw							
Omvang	6717 m ²	3824 m ²	11532 m ²	7171 m ²	4838 m ²	3331 m ²	
Bouwjaar	1974, 1976	2004	2008	2000	1980	1955, 1976	
Boekwaarde 1-1-23	€ 1.948.111	€ 3.480.333	€ 18.639.852	€ 8.671.474	€ -	€ 727.563	

Kwaliteits-
uitdaging

Capaciteits-
uitdaging

Kwaliteits-
uitdaging